

ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

**SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH
za 2005 rok**

przyjęte przez Zarząd Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Uchwałą nr 42/2006 z dnia 31 maja 2006 roku w sprawie przyjęcia „Sprawozdania z działalności Zakładu Ubezpieczeń Społecznych za 2005 rok” oraz zatwierdzone przez Radę Nadzorczą Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Uchwałą nr 23/IV/II/2006 z dnia 21 czerwca 2006 roku w sprawie zatwierdzenia sprawozdania z wykonania planu finansowego oraz sprawozdania z działalności Zakładu Ubezpieczeń Społecznych za rok 2005

Warszawa, maj 2006 r.

I WSTĘP	3
II OBSŁUGA ŚWIADCZENIOBIORCÓW, UBEZPIECZONYCH, I PŁATNIKÓW SKŁADEK	4
1. USTALANIE UPRAWNIEŃ DO ŚWIADCZEŃ Z UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH ORAZ WYPŁACANIE TYCH ŚWIADCZEŃ	4
1) Świadczenia emerytalno-rentowe.....	4
2) Świadczenia emerytalno-rentowe realizowane na podstawie umów międzynarodowych	7
3) Świadczenia krótkoterminowe	10
2. STWIERDZANIE I USTALANIE OBOWIĄZKU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH.....	13
3. ORZECZNICTWO LEKARSKIE DLA CELÓW RENTOWYCH, PREWENCJA RENTOWA I WYPADKOWA.....	13
4. PROWADZENIE INDYWIDUALNYCH KONT UBEZPIECZONYCH I KONT PŁATNIKÓW SKŁADEK	17
5. REALIZACJA DOCHODÓW	17
III DYSPONOWANIE ŚRODKAMI FINANSOWYMI FUNDUSZY	24
1. FUNDUSZ UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH (FUS)	24
1) Przychody FUS	24
2) Koszty FUS	26
3) Wynik finansowy	28
2. FUNDUSZ REZERWY DEMOGRAFICZNEJ(FRD)	29
IV REALIZACJA ZADAŃ ZLECONYCH ZAKŁADOWI.....	30
1. POBÓR SKŁADEK NA FUNDUSZ PRACY (FP) I FUNDUSZ GWARANTOWANYCH ŚWIADCZEŃ PRACOWNICZYCH (FGŚP)	30
2. POBÓR SKŁADEK NA UBEZPIECZENIE ZDROWOTNE.....	30
3. PRZEKAZYWANIE SKŁADEK DO OTWARTYCH FUNDUSZY EMERYTALNYCH (OFE).....	30
4. ŚWIADCZENIA RODZINNE FINANSOWANE Z BUDŻETU PAŃSTWA	31
5. PODATEK DOCHODOWY OD OSÓB FIZYCZNYCH	31
6. ŚWIADCZENIA I ZASIŁKI PRZEDEMERYTALNE.....	31
7. PRYZNAWANIE I WYPŁATA RENT SOCJALNYCH	31
V FUNKCJONOWANIE ZAKŁADU UBEZPIECZEN SPOŁECZNYCH JAKO INSTYTUCJI.....	33
1. ORGANIZACJA ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH	33
2. SYTUACJA FINANSOWA ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH	34
3. ZARZĄDZANIE ZASOBAMI LUDZKIMI	35
4. DZIAŁALNOŚĆ INWESTYCYJNA I ZASOBY MATERIALNE	37
5. SYSTEMY INFORMATYCZNE ZUS.....	42
1) realizacja umów o zaprojektowanie i wykonanie KSI z Generalnym Realizatorem Inwestycji	42
2) inne działania związane z realizacją i funkcjonowaniem KSI ZUS	43
3) funkcjonowanie pozostałych systemów informatycznych wspomagających wykonywanie zadań ..	43
6. DZIAŁANIA KONTROLNE	43
7. BADANIA I ANALIZY STATYSTYCZNE.....	50
8. POPULARYZACJA WIEDZY Z ZAKRESU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH.....	51
9. WSPÓLPRACA MIĘDZYKRAJOWA.....	53

I WSTĘP

W 2005 r., jak i w latach ubiegłych, Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ZUS) koncentrował swoje działania na zapewnieniu sprawnej obsługi świadczenioborców, ubezpieczonych i płatników składek oraz prowadzeniu racjonalnej gospodarki finansowej.

Rok 2005 był pierwszym rokiem funkcjonowania dwuinstancyjności w postępowaniu orzeczniczym w ZUS. W związku z tym z dniem od 1 stycznia 2005 r. w ZUS zostały utworzone komisje lekarskie, zlokalizowane w 24 oddziałach ZUS.

W trosce o wydatki administracyjne oraz jakość obsługi klientów przeprowadzono reorganizację struktury sieci terenowych jednostek organizacyjnych ZUS, która zakładała z jednej strony przekwalifikowanie najmniejszych oddziałów w inspektoraty i przyłączenie ich do innych oddziałów, z drugiej zaś podzielenie największych oddziałów. Przyczyniło się to do zbliżenia wielkości obciążenia pracą poszczególnych oddziałów Zakładu, a odbyło się w sposób nieodczuwalny dla klientów Zakładu.

W analizowanym okresie ZUS przeprowadził dodatkowe akcje wypłat dla świadczenioborców, wynikających z wprowadzenia nowych przepisów. Pomimo, że zadania te były skomplikowane po względem organizacyjnym i musiały zostać zrealizowane w bardzo krótkim czasie wszystkie zostały przeprowadzone w sposób prawidłowy i zakończone w terminach ustawowych.

W 2005 roku ZUS otrzymał główną nagrodę w konkursie "eEurope Awards for eGovernment 2005", w jednej z czterech kategorii konkursowych - odnoszącej się do stworzenia właściwego otoczenia dla powodzenia projektu realizowanego w administracji publicznej. Nagroda ta stanowi potwierdzenie jakości i innowacyjności systemu oraz jego przydatności dla użytkowników.

Szczegółowy opis działań realizowanych przez ZUS w 2005 roku został przedstawiony w czterech kolejnych rozdziałach – począwszy od obsługi świadczenioborców, ubezpieczonych i płatników składek, a skończywszy na funkcjonowaniu ZUS jako instytucji.

II OBSŁUGA ŚWIADCZENIOBIORCÓW, UBEZPIECZONYCH, I PŁATNIKÓW SKŁADEK

1. USTALANIE UPRAWNIENÍ DO ŚWIADCZEŃ Z UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH ORAZ WYPŁACANIE TYCH ŚWIADCZEŃ

1) Świadczenia emerytalno-rentowe

W 2005 roku oddziały ZUS wypłacały średnio co miesiąc emerytury i renty finansowane z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych dla 7,2 mln osób. Zmiany w strukturze wypłacanych emerytur i rent obrazuje poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	XII 2004 r		XII 2005 r		
	w tys.	w %	w tys.	w %	XII 2004 =100%
Ogółem	7 197,8	100,0	7 199,6	100,0	101,4
Emerytury	3 871,2	53,8	4 000,9	55,6	103,4
Renty z tytułu niezdolności do pracy	2 053,7	28,5	1 923,0	26,7	93,6
Renty rodzinne	1 272,9	17,7	1 275,7	17,7	100,2

Utrzymuje się obserwowana już od dłuższego czasu tendencja spadkowa liczby wypłacanych rent z tytułu niezdolności do pracy. Również zmniejszył się udział tych rent w całym portfelu świadczeń.

W 2005 r. dynamicznie wzrastała liczba wniosków zgłaszanych przez emerytów o ustalenie na nowo wysokości emerytury poprzez zastosowanie nowej kwoty bazowej czyli aktualnej wysokości przeciętnego wynagrodzenia w kraju, uwzględnianego przy obliczaniu nowych świadczeń. Warunkiem dokonania takiej zmiany wysokości jest od lipca 2004 r. przepracowanie po przyznaniu świadczenia co najmniej 30 miesięcy. Stąd też wiele osób nie spełniało tego warunku i otrzymało decyzję odmowną. W sprawach dotyczących przyznawania emerytur, nastąpił tylko w niektórych oddziałach wzrost wniosków mimo zbliżającego się terminu wygaśnięcia możliwości skorzystania z przejścia na wcześniejszą emeryturę wg starych zasad, czyli obowiązujących obecnie. Nie wszystkie osoby, które wystąpiły z wnioskiem o świadczenie i otrzymały pozytywną decyzję podjęły wypłatę. Część z racji osiągnięcia przychodów z pracy zawiesiła od razu wypłatę. Liczba osób, które po raz pierwszy w 2005 r. rozpoczęły pobieranie emerytury lub renty wyniosła 224,0 tys. i była niższa o 18,5% od liczby podjętych wypłat w 2004 r.

Wyszczególnienie		2004 r. w tys.	2005 r.	
			w tys.	2004 r. = 100
Liczba nowych wypłat emerytur i rent z FUS ogółem		275,0	224,0	81,5
z tego	Emerytury	143,2	103,9	72,6
	Renty z tytułu niezdolności do pracy	59,7	52,4	87,8
	Renty rodzinnej	72,1	67,7	93,9

W ramach bieżąco realizowanych zadań z zakresu emerytur i rent z FUS-u oddziały wydały w 2005 r. 3,5 mln decyzji.

Liczba osób, którym wypłacono rentę socjalną zmniejszyła się z 240,5 tys. w grudniu 2004 r. do 237,2 tys. w grudniu 2005 r.

Liczba wypłaconych zasiłków i świadczeń przedemerytalnych wynosiła w grudniu 2004 r. 683,2 tys. i w XII 2005 r. spadła do 501,6 tys. świadczeń tj. o ponad 180 tys. W przypadku zasiłków przedemerytalnych spadek nie może zaskakiwać, bowiem generalnie jest to świadczenie przejęte do wypłaty w 2004 r. z urzędów pracy przy założeniu, iż przepisy w tym zakresie nie pozwalają już przyznawać nowych zasiłków. Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z marca 2005 r. spowodował, że jeszcze w 2005 r. urzędy pracy przyznawały to świadczenie i przekazywały do ZUS-u w celu realizacji wypłaty. Natomiast w przypadku świadczeń przedemerytalnych również przejętych do obsługi z urzędów pracy zmienił się dość istotnie stan prawny. Nowe, zasadniczo różniące się od poprzednich zasady ubiegania się o świadczenie przedemerytalne znacznie obostrzyły dostęp do tych świadczeń.

Zakład niezależnie od wypłat świadczeń, na bieżąco potrącał od wypłacanych emerytur, rent, zasiłków i świadczeń przedemerytalnych oraz rent socjalnych, zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych. Dokonano również rocznego rozliczenia podatku za 2004 r. oraz sporządzono informację podatkową o łącznej kwocie dochodów ze świadczeń i kwocie potrąconych zaliczek na podatek oraz składek na ubezpieczenie zdrowotne.

Informacje podatkowe za 2004 r. zostały przekazane w ustawowym terminie tj. do końca lutego 2005 r. Również w tym terminie dokonano rozliczenia rocznego podatku dla 8,4 mln świadczeniobiorców.

Ponadto rozliczono świadczenia osób, które w 2004 r. osiągały dochody z tytułu pracy powodujące zawieszenie lub zmniejszenie prawa do emerytury, renty, świadczenia przedemerytalnego, czy też renty socjalnej (dotyczyło to ponad 30 tys. osób).

Na bieżąco ZUS wypłacał i przyznawał różnego rodzaju dodatki i świadczenia dla swoich świadczeniobiorców tj. dodatki kombatanckie, za tajne nauczanie, ryczałty energetyczne, świadczenia pieniężne dla żołnierzy górników, dla osób deportowanych, deputaty węglowe dla kolejarzy, górnicze deputaty węglowe, dodatki kompensacyjne. Dla inwalidów wojennych posiadających samochód refundował składki na obowiązkowe ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej i składki na dobrowolne ubezpieczenie auto casco.

Do sierpnia wypłacano dla emerytów i rencistów zasiłki rodzinne i pielęgnacyjne (ponad 260 tys.). Zgodnie z reformą świadczeń rodzinnych wypłaty tych świadczeń przejęły lokalne organy samorządowe.

W związku z reformą systemu emerytalnego, ZUS ustala kapitał początkowy osobom ubezpieczonym, które urodziły się po 31 grudnia 1948 r. i nie mają ustalonego prawa do emerytury. Każda z tych osób ma liczoną wartość emerytury, jaką otrzymałaby, gdyby w momencie wprowadzenia w życie reformy emerytalnej miała w pełni nabyte uprawnienia emerytalne. Wyliczona kwota pomnożona przez tzw. średnie dalsze trwanie życia ustalone na 1 stycznia 1999 r. dla osób w wieku 62 lat jest zapisywana na indywidualnym koncie prowadzonym przez ZUS. W 2005 r. ustalono kapitał początkowy i przekazano decyzje dla 1210 tys. osób oraz przyjęto 656 tys. wniosków o ustalenie bądź przeliczenie kapitału. Do stycznia 2006 r. ZUS przyjął 6,5 mln wniosków.

Mimo, iż w 2005 r. nie było waloryzacji świadczeń, ZUS zobowiązany został do przeprowadzenia szeregu dodatkowych akcji wypłat dla świadczeniobiorców, wynikających z wprowadzenia nowych przepisów, a mianowicie:

- w lutym dla emerytów i rencistów otrzymujących dodatek kombatancki wypłacono jednorazową rekompensatę z tytułu odstąpienia w 2002 r. od waloryzacji tego dodatku,
- w marcu dokonano jednorazowej wypłaty w kwocie 100 zł lub 75 zł dla 1020,8 tys. osób pobierających emeryturę/ renty w kwotach nie wyższych niż najniższa emerytura/ renta,
- w marcu osobom urodzonym przed 1 stycznia 1930 r. przeliczono emerytury i renty od nowej kwoty bazowej wynoszącej 100% przeciętnego wynagrodzenia z momentu przyznania – II etap wyrównywania tzw. starych portfeli,
- w marcu dokonano podwyższenia podstawy wymiaru rent inwalidów wojennych i wojskowych oraz rent rodzinnych po tych inwalidach - II etap wyrównywania rent inwalidów wojennych,

- w czerwcu obliczono i wypłacono jednorazową rekompensatę w związku z odstąpieniem w 2002 r. od waloryzacji świadczeń pieniężnych dla deportowanych do pracy przymusowej przez III Rzeszę i ZSRR oraz dla żołnierzy górników,
- od czerwca do października trwała akcja ustalania uprawnień i wypłacania jednorazowego dodatku pieniężnego dla niektórych emerytów, rencistów i osób pobierających świadczenie przedemerytalne albo zasiłek przedemerytalny (ok. 2,6 mln dodatków zostało wypłaconych).

Z punktu widzenia wykonawcy najtrudniejsza była do realizacji ostatnia z wymienionych akcji. Praktycznie ZUS nie miał czasu na przygotowanie się. Ustawa o dodatku pieniężnym uchwalona została 20 maja 2005 r. Prezydent podpisał ją 9 czerwca, a ogłoszona została w Dzienniku Ustaw z dniem 10 czerwca 2005 r. Z tym też dniem zaczął obowiązywać przepis nakładający na ZUS obowiązek powiadomienia do 15 czerwca 2005 r. wszystkich osób spośród kręgu ewentualnie uprawnionych o warunkach uzyskania tego dodatku. Jednocześnie wykaz dokumentów, które należało złożyć wraz z wnioskiem został określony w rozporządzeniu z 23 czerwca, które weszło w życie z dniem 25 czerwca 2005 r., a więc 10 dni po zakreślonym ustawowo na 15 czerwca terminie przekazania tych informacji do świadczeniobiorców. Dzięki ogromnemu zaangażowaniu pracowników ZUS-u akcja ta pomimo dużego stopnia skomplikowania i pilności została przeprowadzona w sposób prawidłowy i zakończona w terminach ustawowych.

2) Świadczenia emerytalno-rentowe realizowane na podstawie umów międzynarodowych

W 2005 r. wyznaczone przez Prezesa Zakładu jednostki organizacyjne ZUS realizujące umowy międzynarodowe (JRUM) tj. Oddziały ZUS w: Łodzi, Nowym Sączu, Opolu, Szczecinie i I Oddział w Warszawie:

- załatwiały sprawy emerytalno-rentowe osób posiadających okresy ubezpieczenia przebyte w państwach członkowskich UE/EOG i innych państwach umownych prowadząc postępowanie międzynarodowe w ścisłej współpracy z instytucjami ubezpieczeniowymi:
 - 24 państw członkowskich UE (Austrii, Belgii, Cypru, Czech, Danii, Estonii, Finlandii, Francji, Grecji, Hiszpanii, Holandii, Irlandii, Litwy, Luksemburga, Łotwy, Malty, Niemiec, Portugalii, Słowacji, Słowenii, Szwecji, Węgier, Włoch i Wielkiej Brytanii),
 - 3 państw EOG (Lichtensteinu, Islandii, Norwegii),
 - 5 państw umownych „pozaunijnych” (Bułgarii, Bośni i Hercegowiny, Chorwacji, Macedonii, Serbii i Czarnogóry);

- realizowały wypłaty polskich emerytur i rent podlegające koordynacji dla 15 tys. osób zamieszkałych w Polsce (uprawnionych równocześnie do świadczeń zagranicznych z państw członkowskich UE/EOG i innych państw umownych) na kwotę 150 181,4 tys. zł . W stosunku do roku ubiegłego liczba wypłat wzrosła o 11,9%, a kwota wypłat o 22,15%;
- realizowały wypłaty polskich emerytur i rent dla 19,5 tys. osób zamieszkałych za granicą w państwach członkowskich UE/EOG i innych państwach umownych - głównie w Niemczech (7, 6 tys. wypłat), Francji (3,4 tys. wypłat), Republice Czeskiej (2,9 tys. wypłat) na kwotę 174 032,7 tys. zł.

W stosunku do roku ubiegłego nastąpił wzrost liczby wypłat o 4,1% a wzrost kwoty wypłat o 4,6 %;

- kontynuowały wypłaty uzupełnień z FUS przyznanych wcześniej niektórym rencistom zagranicznym zamieszkałym w Polsce, otrzymującym świadczenia zagraniczne w wysokościach niższych od najniższej kwoty emerytury - renty polskiej.
Dotyczyło to 254 osób uprawnionych do świadczeń przyznanych przez instytucje ubezpieczeniowe z b. ZSRR, b. Jugosławii i b. Czechosłowacji.

Do jednostek ZUS w 2005 r. wpłynęło łącznie 27,8 tys. wniosków o świadczenia emerytalno-rentowe podlegające koordynacji na podstawie Rozporządzeń Wspólnotowych tj. o 42,1% więcej w stosunku do roku 2004, z tego:

1) 19,9 tys. wniosków o polskie świadczenia:

- od osób zamieszkałych w Polsce lub w „państwie trzecim” (8,7 tys. wniosków),
- od osób zamieszkałych w państwach członkowskich UE/EOG (11,2 tys. wniosków) - głównie w Niemczech (4,9 tys. wniosków), Francji (1,8 tys. wniosków), Szwecji (1,4 tys. wniosków). W tej grupie najczęściej wniosków dotyczyło ustalenia prawa do polskich świadczeń oraz ich transferu do państwa zamieszkania (8,5 tys. tj. 75,7%) oraz przeliczenia świadczeń wcześniej przyznanych na podstawie umów bilateralnych w związku z możliwością ich podwyższenia na podstawie przepisów Rozporządzeń Wspólnotowych (2,3 tys. tj. 20,8%);

2) 7,8 tys. wniosków o zagraniczne świadczenia emerytalno-rentowe od osób zamieszkałych w Polsce lub w państwie „trzecim” – posiadających okresy ubezpieczenia w państwach członkowskich UE/EOG - głównie przebyte w Niemczech (4,4 tys.) i Czechach (1,6 tys.).

Tak, jak w roku 2004 najczęściej wniosków (12,9 tys. tj. 46,4% wszystkich wniosków) o świadczenia podlegające koordynacji wspólnotowej wpłynęło do Oddziału ZUS w Opolu.

JRUM-y wydały 22,1 tys. decyzji dotyczących polskich emerytur i rent (pierwszorazowych, zamiennych i odmownych) – o 12,9% więcej niż w 2004 roku- z tego: 8,8 tys. - osobom zamieszkałym za granicą i 13,3 tys. - osobom zamieszkałym w Polsce.

Od decyzji wydanych przez JRUM-y wpłynęły 604 odwołania do sądu (2,7% wydanych decyzji). Do sądu przekazano 462 sprawy (2,1% wydanych decyzji). Sądy wydały 428 orzeczeń, w tym 81 zmieniających decyzję ZUS (tj. 18,9% orzeczeń ogółem i 0,36% wydanych decyzji).

Poza wnioskami o świadczenia emerytalno-rentowe na podstawie umów międzynarodowych do JRUM wpłynęło:

- 2,6 tys. wniosków o kapitał początkowy od osób posiadających okresy ubezpieczenia w państwach członkowskich UE/EOG,
- 161,8 tys. korespondencji (pism, formularzy i innych dokumentów) od osób zainteresowanych świadczeniami emerytalno-rentowymi podlegającymi koordynacji oraz od instytucji zagranicznych współpracujących z Zakładem przy rozpatrywaniu takich wniosków.

W 2005 r. JRUM-y pośredniczyły w przekazywaniu 8,5 tys. świadczeń zagranicznych osobom zamieszkałym w Polsce emitując zlecenia dewizowe ZUS do realizacji wypłat tych świadczeń w bankach - w tym ok. 5,9 tys. świadczeń niemieckich, przekazywanych przez Urzędy zaopatrzeń dla ofiar wojny oraz 1,2 tys. francuskich rent z ubezpieczenia dodatkowego.

Liczba świadczeń zagranicznych przekazywanych za pośrednictwem Zakładu zmalała w stosunku do roku 2004 o 2,2 tys. tj. o 20,6%, co wynika ze zwiększania się liczby bezpośrednich transferów świadczeń zagranicznych na konta bankowe osób uprawnionych zamieszkałych w Polsce – po wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej.

W okresie sprawozdawczym Zakład w ramach współpracy z Ministerstwem Polityki Społecznej uczestniczył w przygotowaniu dwóch projektów Umów o zabezpieczeniu społecznym tj. z USA i Kanadą. Ponadto trwały prace związane z przygotowaniem Porozumienia Administracyjnego do umowy o zabezpieczeniu społecznym między Polską a Bułgarią.

W 2005 roku Biuro Rent Zagranicznych wykonując zadania Centrali Zakładu wynikające z funkcji polskiej instytucji łącznikowej w zakresie spraw emerytalno-rentowych podlegających koordynacji bilateralnej i wspólnotowej zorganizowało i uczestniczyło w rozmowach

roboczych z zagranicznymi instytucjami łącznikowymi: Węgier, Hiszpanii, Szwecji, Wielkiej Brytanii, Bułgarii i Niemiec. Rozmowy dotyczyły wyjaśniania problemów merytorycznych powstałych przy załatwianiu wniosków emerytalno-rentowych osób posiadających okresy ubezpieczenia w Polsce oraz w państwach członkowskich UE/EOG.

3) Świadczenia krótkoterminowe

Z dniem 8 lutego 2005r. weszły w życie istotne zmiany przepisów o świadczeniach w razie choroby i macierzyństwa między innymi w zakresie wysokości świadczeń, okresu ich wypłaty oraz zasad ustalania podstawy wymiaru. W związku z powyższym Zakład opracował stosowne wyjaśnienia, które zostały zamieszczone między innymi na stronach internetowych ZUS z przeznaczeniem dla świadczeniobiorców i płatników składek. Ponadto wydrukowano wzory nowych formularzy służących do przyznania i wypłaty zasiłków z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa po zmianach. Zamieszczono je także na stronach internetowych ZUS, do wykorzystania przez płatników składek.

W 2005r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wdrożył w życie kolejny etap realizacji zmian przepisów wprowadzonych ustawą o świadczeniach rodzinnych. Ustawa ta zakłada, że od 1 września 2006 r. świadczenia rodzinne będą realizowały tylko organy właściwe (urzędy miast/gmin). W okresie przejściowym do 31 sierpnia 2005r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych realizował je bezpośrednio, w ograniczonym zakresie określonym w/w ustawą. Pracodawcy realizują postanowienia ustawy do 31 sierpnia 2006r. również w ograniczonym zakresie. Ważnym zadaniem było imienne poinformowanie dotychczasowych świadczeniobiorców Zakładu o tym, że od 1 września 2005 r. świadczenia będzie im przyznawał i wypłacał organ właściwy. Przygotowano i skierowano także informację do pracodawców o zmianie zakresu ich zadań przy przyznawaniu i wypłacie świadczeń rodzinnych od 1 września 2005r. Wyjaśnienia i komentarz oraz odpowiednie wzory druków zostały zamieszczone na stronach internetowych Zakładu.

Wdrożono zmiany w przyznawaniu świadczeń rodzinnych w związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z 15 listopada 2005 roku w sprawie zmian w zasadach ustalania dochodu rodziny przy ustalaniu prawa do zasiłków rodzinnych.

W 2005 roku w pionie świadczeń krótkoterminowych realizowano ponadto następujące zadania:

- w styczniu i w lutym 2005r. przekazano świadczeniobiorcom informacje o dochodach oraz pobranych zaliczkach na podatek dochodowy w 2004 r. Akcją objętych zostało

796,9 tys. świadczeniobiorców pobierających świadczenia w razie choroby i macierzyństwa. Był to wzrost w stosunku do 2003r. o 3,7%.

- rozpatrzono 1 133,5 tys. spraw dotyczących potwierdzania okresu pobierania zasiłków z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa dla wydziałów kapitału początkowego, wydziałów emerytur i rent oraz wydziałów realizacji dochodów. W stosunku do roku 2004 nastąpił wzrost liczby wydawanych zaświadczeń o 14,5 %.
- sporządzono podstawowe i korygujące zestawy dokumentów ubezpieczeniowych za osoby pobierające w okresie od grudnia 2004r. do listopada 2005r. zasiłki wychowawcze, zasiłki macierzyńskie i zasiłki w wysokości zasiłku macierzyńskiego.

W okresie sprawozdawczym sporządzono:

1) 190,7 tys. dokumentów zgłoszeniowych i wyrejestrowujących za:

- 1,5 tys. osób pobierających zasiłki wychowawcze za okres do kwietnia 2005r.,
- 189,2 tys. osób pobierających zasiłki macierzyńskie i zasiłki w wysokości zasiłku macierzyńskiego,

2) 2 247,6 tys. dokumentów rozliczeniowych za:

- 1 067,9 tys. osób pobierających zasiłki wychowawcze,
- 1 179,6 tys. osób pobierających zasiłki macierzyńskie i zasiłki w wysokości zasiłku macierzyńskiego.

- załatwiono w formie pisemnej ponad 105,3 tys. spraw indywidualnych z zakresu wykładni przepisów zasiłkowych, które wpłynęły od ubezpieczonych i płatników składek. Z tej liczby 20,2 tys. spraw (19,2 %) zostało zakończonych wydaniem decyzji.

Natomiast w zakresie ustalania uprawnień do świadczeń krótkoterminowych, wysokości i ich wypłaty przez oddziały ZUS wydano ok. 175 tys. decyzji.

- rozpatrując sprawy świadczeń rehabilitacyjnych wydano 102,5 tys. decyzji w sprawach świadczeń rehabilitacyjnych (89,1% więcej niż w 2004 r.), w tym 88,6 tys. decyzji przyznających (87,3% więcej niż w 2004 r.). Natomiast załatwiając sprawy przedłużeń okresu zasiłkowego wydano 33,3 tys. decyzji odmawiających tego prawa (tj. o 27,4% mniej niż w 2004 r.).

Wzrost liczby świadczeń rehabilitacyjnych jest wynikiem likwidacji w 2005r. przedłużeń okresu wypłaty zasiłku chorobowego.

- zrealizowano 4,1 mln wypłat zasiłków. Jest to spadek liczby wypłat w stosunku do roku poprzedniego, spowodowany przede wszystkim zaprzestaniem wypłaty świadczeń rodzinnych i przekazaniem realizacji tych wypłat do organu właściwego. Terenowe

jednostki organizacyjne ZUS wypłaciły w kasach tych jednostek 5,1 tys. zasiłków pogrzebowych.

- zarejestrowano do realizacji wypłat zasiłków ponad 3,8 mln zwolnień lekarskich od pracy, co stanowi wzrost w stosunku do 2004 r. o 0,9%. Mimo dużej liczby wpływających zwolnień lekarskich oddziały ZUS utrzymały wysoki wskaźnik terminowości wypłat wynoszący 98,8% (o 0,5% wyższy niż w 2004 r.).
- skontrolowano 67,4 tys. osób korzystających ze zwolnień lekarskich, w tym 37,1 tys. osób prowadzących działalność pozarolniczą. W wyniku przeprowadzonych kontroli ponad 2,3 tys. osób zostało pozbawionych prawa do zasiłku chorobowego, opiekuńczego lub świadczenia rehabilitacyjnego (z tego ponad 1,6 tys. osób prowadzących pozarolniczą działalność), co stanowi podobny poziom jak w 2004 r. Ogółem nie wypłacono tych świadczeń za 73,6 tys. dni, na kwotę 2 966,6 tys. zł.
- w wyniku kontroli prawidłowości orzekania o czasowej niezdolności do pracy, wykonywanej przez lekarzy orzeczników ZUS w 2005r. zakwestionowano 26,2 tys. orzeczeń obejmujących 154,0 tys. dni. W wyniku tej kontroli prawa do zasiłku chorobowego pozbawiono za 147,2 tys. dni, na kwotę 4 619,0 tys. zł. W związku z tym oddziały ZUS wydały 30,8 tys. decyzji o skróceniu okresu orzeczonej niezdolności do pracy. W 17,8 tys. przypadkach (31,1 % rozpatrywanych wniosków), lekarze orzecznicy ZUS orzekli o braku celowości przedłużenia okresu zasiłkowego na skutek czego wydane zostały decyzje odmowne.

Z powodu niedostarczenia zwolnienia lekarskiego w ciągu 7 dni od daty jego otrzymania:

1) obniżono zasiłki o 25 % w stosunku do:

- 173,9 tys. zasiłków chorobowych za 865,2 tys. dni, na kwotę 6 589,7 tys. zł.,

- 1,1 tys. zasiłków opiekuńczych za 4,0 tys. dni, na kwotę 30,1 tys. zł.

2) ograniczono wysokość podstawy wymiaru zasiłków chorobowych i świadczenia rehabilitacyjnego przysługujących za okres po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego do 100% przeciętnego wynagrodzenia w stosunku do:

- 90,3 tys. wypłat zasiłków chorobowych za 1 400,8 tys. dni, na kwotę 58 217,5 tys. zł.,

- 9,8 tys. wypłat świadczeń rehabilitacyjnych za 312,1 tys. dni, na kwotę 10 963,6 tys. zł.

- wystawiono 152,2 tys. legitymacji ubezpieczeniowych dla ubezpieczonych i członków ich rodzin, których płatnicy składek zgłaszają do ubezpieczenia nie więcej niż 20 ubezpieczonych i członków ich rodzin. W stosunku do 2004r. nastąpił wzrost liczby wydanych legitymacji o 0,3 %.

- w zakresie realizacji rozporządzeń unijnych, wystawiono ponad 3 tys. formularzy E - 115, 117, 118 i 124 oraz otrzymano ok.800 zaświadczeń lekarskich z zagranicznych instytucji i wystawiono dla instytucji zagranicznych ok.180 wniosków o zwrot kosztów badań lekarskich.

2. STWIERDZANIE I USTALANIE OBOWIĄZKU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

W 2005 roku w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych:

- wystawiono 3 018,5 tys. zaświadczeń dotyczących okresów ubezpieczenia, w tym 1 960,1 tys. poświadczeń dla celów świadczeń z ubezpieczenia społecznego,
- wydano ogółem 22 tys. decyzji w sprawach z zakresu podlegania ubezpieczeniom społecznym i decyzji o podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne,
- wystawiono 137 tys. formularzy E-101 – zaświadczeń dotyczących ustawodawstwa właściwego, potwierdzających któremu ustawodawstwu podlega pracownik najemny albo osoba prowadząca działalność na własny rachunek w okresie przejściowego wykonywania pracy na terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej,
- załatwiono 2,9 tys. spraw związanych z poświadczeniem na formularzach E-102, zarówno w odniesieniu do osób oddelegowanych do pracy w Polsce, jak i wyjeżdżających do pracy za granicą, co oznacza przedłużenie stosowania właściwego ustawodawstwa,
- wystąpiono do zagranicznych instytucji z 13,4 tys. wnioskami o zawarcie porozumień w trybie wyjątkowym art. 17 Rozporządzenia 1408/71 dla pracowników oraz osób pracujących na własny rachunek, skierowanych do pracy za granicą z Polski. Zawarto 575 takich porozumień. Zadanie to należy wyłącznie do właściwości Centrali Zakładu.
- w ramach porozumienia grupowego z art. 17 Rozporządzenia 1408/71 z Norwegią załatwiono 1,3 tys. wniosków o możliwość opłacenia składek po terminie dla polskich marynarzy zatrudnionych w Norwegii.

3. ORZECZNICTWO LEKARSKIE DLA CELÓW RENTOWYCH, PREWENCJA RENTOWA I WYPADKOWA

Z dniem 1 stycznia 2005 roku weszły w życie przepisy ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw, wprowadzające dwuinstancyjność w postępowaniu orzecznictwym w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych. W świetle tych zmian organem orzekającym w ZUS w I instancji jest lekarz orzecznik Zakładu, zaś w II instancji – komisja lekarska Zakładu.

Łącznie w 2005 r. do komisji lekarskich Zakładu skierowano 116 964 wnioski o wydanie orzeczenia, co stanowi 11,9 % wniosków o wydanie orzeczenia przez lekarza orzecznika Zakładu. Komisje lekarskie Zakładu wydały w 2005 r. łącznie 108 607 orzeczeń. Z liczby tej:

- 98 592 orzeczeń (tj. 90,8 %) zostało wydanych w związku z wniesieniem sprzeciwu przez osobę zainteresowaną,
- 7 960 orzeczeń (tj. 7,3 %) zostało wydanych w związku ze zgłoszeniem zarzutu wadliwości orzeczenia,
- 662 orzeczenia (tj. 0,6%) wydane zostały w związku z jednoczesnym wniesieniem sprzeciwu i zgłoszeniem zarzutu wadliwości,
- 1 393 orzeczenia (tj. 1,3%) wydane zostały w związku ze skierowaniem sprawy do rozpatrzenia przez komisję lekarską w trybie nadzoru nad wykonywaniem orzecznictwa o niezdolności do pracy.

Wprowadzenie możliwości wniesienia przez osobę zainteresowaną sprzeciwu od orzeczenia lekarza orzecznika i skierowania sprawy do rozpatrzenia przez komisję lekarską Zakładu, miało wpływ na spadek liczby odwołań wnoszonych od decyzji organu rentowego, wydanej na podstawie orzeczenia lekarza orzecznika lub komisji lekarskiej Zakładu do sądu pracy i ubezpieczeń społecznych. Na przestrzeni 2005 r. do sądów pracy i ubezpieczeń społecznych wpłynęły 61 904 odwołania od decyzji organu rentowego (o 52,2 % mniej niż w roku 2004). Sądy pracy i ubezpieczeń społecznych wydały w 2005 r. 102 486 wyroków w tych sprawach, tj. o 27,8 % mniej niż w roku 2004 (spadek liczby wydanych wyroków jest mniejszy niż spadek liczby odwołań do sądu z uwagi na fakt, że znaczna część wyroków wydanych było w 2005 r. w związku z wniesieniem odwołania w roku poprzednim). Sąd uwzględnił odwołania ubezpieczonych w 29 191 sprawach, co stanowi 28,5 % wszystkich wydanych w 2005 r. wyroków (dla porównania w roku 2004 odsetek wyroków zmieniających decyzje ZUS wynosił 33,2 %).

W 2005 r. do oddziałów Zakładu wpłynęło ogółem 1 451 tys. wniosków o wydanie orzeczenia dla potrzeb ustalenia uprawnień do świadczeń, do których prawo uzależnione jest od stwierdzenia niezdolności do pracy lub niezdolności do samodzielnej egzystencji, ustalenia procentowego uszczerbku na zdrowiu, kontroli prawidłowości orzekania o czasowej niezdolności do pracy oraz przedłużania okresu zasiłkowego (o 5,6 % mniej niż w roku 2004). Lekarze orzecznicy ZUS wydali w 2005 r. łącznie 1 330,5 tys. orzeczeń. W stosunku do 2004 r. ogólna liczba orzeczeń wydanych przez lekarzy orzeczników ZUS zmniejszyła się o 8,5 %.

Pomimo mniejszej – w porównaniu z 2004 r. - liczby orzeczeń wydanych przez lekarzy orzeczników ZUS, w 2005 r. wzrosła o 13,8 % liczba orzeczeń o potrzebie rehabilitacji leczniczej w ramach prewencji rentowej i wyniosła w 2005 r. ogółem 69 510 orzeczeń.

Łączna liczba badań wykonanych przez lekarzy konsultantów Zakładu (w tym przez psychologów oraz w ramach badań domowych) oraz przeprowadzonych obserwacji szpitalnych wzrosła w 2005 r. w porównaniu z rokiem 2004 o 13,7%. Na liczbę przeprowadzanych badań i konsultacji wpływ miało wprowadzenie przepisami rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 14 grudnia 2004 r. w sprawie orzekania o niezdolności do pracy - obowiązku przeprowadzania przez głównego lekarza orzecznika kontroli w zakresie prawidłowości gromadzenia dokumentacji niezbędnej do wydania orzeczenia przez lekarza orzecznika (przed skierowaniem sprawy do lekarza orzecznika Zakładu), a także zlecenie w 2005 r. badań i obserwacji również przez komisje lekarskie Zakładu.

W ramach nadzoru nad wykonywaniem orzecznictwa o niezdolności do pracy w 2005 roku rozpatrzono 7 680 spraw (tj. o 0,9 % więcej niż w roku 2004), z tego 6 167 spraw dotyczyło orzeczeń wydanych przez lekarzy orzeczników Zakładu lub komisje lekarskie Zakładu. Z liczby tej 1 695 spraw zostało przekazanych do ponownego rozpatrzenia. W wyniku ponownego rozpatrzenia w 1 203 przypadkach ustalenia orzecznicze zostały zmienione.

Na świadczenie usług rehabilitacyjnych w 2005 roku Zakład zawarł w wyniku przeprowadzonych postępowań konkursowych umowy z 47 ośrodkami rehabilitacyjnymi.

Rehabilitację leczniczą w ramach prewencji rentowej ukończyło 53 617 ubezpieczonych skierowanych do ośrodków rehabilitacyjnych w następujących grupach schorzeń:

- narządu ruchu w systemie stacjonarnym 36 353,
- narządu ruchu w systemie ambulatoryjnym 5 442,
- układu krążenia w systemie stacjonarnym 8 020,
- układu krążenia w systemie ambulatoryjnym 108,
- układ oddechowego 2 751,
- psychosomatycznych 943.

Na realizację zadań z zakresu prewencji rentowej zaplanowano 115 000 tys. zł. Wydatki w 2005 roku wyniosły 77 316 tys. zł., co stanowi 67,23 % środków finansowych planowanych na realizację zadań w zakresie prewencji rentowej.

Wykonanie planu w tej wysokości spowodowane zostało między innymi ukończeniem rehabilitacji leczniczej przez mniejszą liczbę osób niż przewidziana w planie na rok 2005 oraz

mniejszym średnim kosztem osobodnia w ośrodku rehabilitacyjnym. Niższy koszt osobodnia był spowodowany niższymi stawkami jednego dnia pobytu ubezpieczonego zaoferowanymi przez ośrodki rehabilitacyjne w stosunku do stawki planowanej, czego Zakład nie mógł przewidzieć wcześniej. W 2005 roku pomimo większej liczby osób, które ukończyły rehabilitację leczniczą poniesione wydatki na ten cel były niższe o 2,98 mln zł w porównaniu z 2004 rokiem.

W ramach innych zadań z zakresu prewencji rentowej Zakład podejmował następujące działania:

- zintensyfikowanie upowszechniania wiedzy o programie rehabilitacji leczniczej w ramach prewencji rentowej wśród lekarzy leczących, lekarzy orzeczników ZUS oraz ubezpieczonych,
- zwiększenie dostępności rehabilitacji osobom, które z różnych względów nie mogą korzystać z tego świadczenia w trybie stacjonarnym poprzez stopniowe rozszerzanie ambulatoryjnego trybu rehabilitacji leczniczej, a także w innych profilach schorzeń, w zakresie których realizowany jest obecnie przez Zakład program rehabilitacji,
- rozszerzenie stałego monitoringu w zakresie zabezpieczenia właściwej liczby miejsc dla osób kierowanych na rehabilitację leczniczą, co pozwoli również maksymalnie skrócić okres oczekiwania na rozpoczęcie rehabilitacji,
- dofinansowywanie konferencji z zakresu tematyki dotyczącej prewencji rentowej oraz sfinansowanie druku ulotek informacyjnych dla ubezpieczonych i dla lekarzy dotyczących programu rehabilitacji leczniczej w ramach prewencji rentowej ZUS.

Podjęte działania przyczyniły się m.in. do wzrostu liczby wniosków o rehabilitację leczniczą wystawianych przez lekarzy leczących (do Zakładu wpłynęło o ponad 50% więcej wniosków niż w 2004 roku) oraz wzrostu liczby orzeczeń wydanych w 2005 roku przez lekarzy orzeczników w trakcie kontroli zwolnień lekarskich.

Na realizację zadań z zakresu prewencji wypadkowej zaplanowano 1 250 tys. zł. Wydatki na prewencję wypadkową w 2005 roku wyniosły 1 052 tys. zł., co stanowi 84,2 % środków finansowych planowanych na realizację zadań z zakresu prewencji wypadkowej. Wykonanie planu w wysokości 84,2% spowodowane zostało między innymi unieważnieniem postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w trybie przetargu nieograniczonego na wykonanie analizy dotyczącej liczby wypadków przy pracy w latach 2002-2004 według przyczyn, okoliczności i skutków w wybranych sektorach gospodarki narodowej.

W ramach zadań z zakresu prewencji wypadkowej Zakład zamówił prace naukowo-badawcze mające na celu eliminację lub ograniczenie przyczyn powodujących wypadki przy pracy i choroby zawodowe, a także upowszechniał wiedzę o zagrożeniach powodujących wypadki przy pracy i choroby zawodowe oraz o sposobach przeciwdziałania im.

W celu upowszechnienia wiedzy z zakresu prewencji wypadkowej wśród pracodawców i pracowników, przedstawiciele Zakładu kontynuowali współpracę w zakresie prewencji wypadkowej z Państwową Inspekcją Pracy, Centralnym Instytutem Ochrony Pracy – Państwowym Instytutem Badawczym.

W 2005 r. do komórek prewencji, rehabilitacji i świadczeń rzeczowych oddziałów ZUS wpłynęły 64 wnioski o świadczenia rzeczowe z tytułu wypadków przy pracy lub chorób zawodowych związanych ze świadczeniami zdrowotnymi z zakresu stomatologii, szczepień ochronnych i zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne. Wydatkowano na ten cel kwotę w wysokości 23 tys. zł.

4. PROWADZENIE INDYWIDUALNYCH KONT UBEZPIECZONYCH I KONT PŁATNIKÓW SKŁADEK

Według stanu na 31 grudnia 2005 roku liczba kont płatników w Centralnym Rejestrze Płatników ogółem wynosiła 4 000 972, w tym kont aktywnych 2 259 940. Średnio miesięcznie było 3 888 948 kont ogółem, w tym aktywnych – 2 255 813. Natomiast liczba osób zarejestrowanych w Centralnym Rejestrze Ubezpieczonych (CRU) według stanu na 31 grudnia 2005 r. wynosiła:

- 13 557 560 osób podlegających ubezpieczeniom społecznym i zdrowotnemu
- 3 951 264 osób podlegających tylko ubezpieczeniu zdrowotnemu

W 2005 roku kontynuowano proces informowania ubezpieczonych o składkach na ubezpieczenie emerytalne zewidencjonowanych na ich indywidualnych kontach w ZUS.

W ramach tych prac monitorowano przebieg wysyłki informacji o stanie konta ubezpieczonego oraz sporządzano raporty zbiorcze z obsługi reklamacji dotyczących tych informacji za lata 2000-2004.

5. REALIZACJA DOCHODÓW

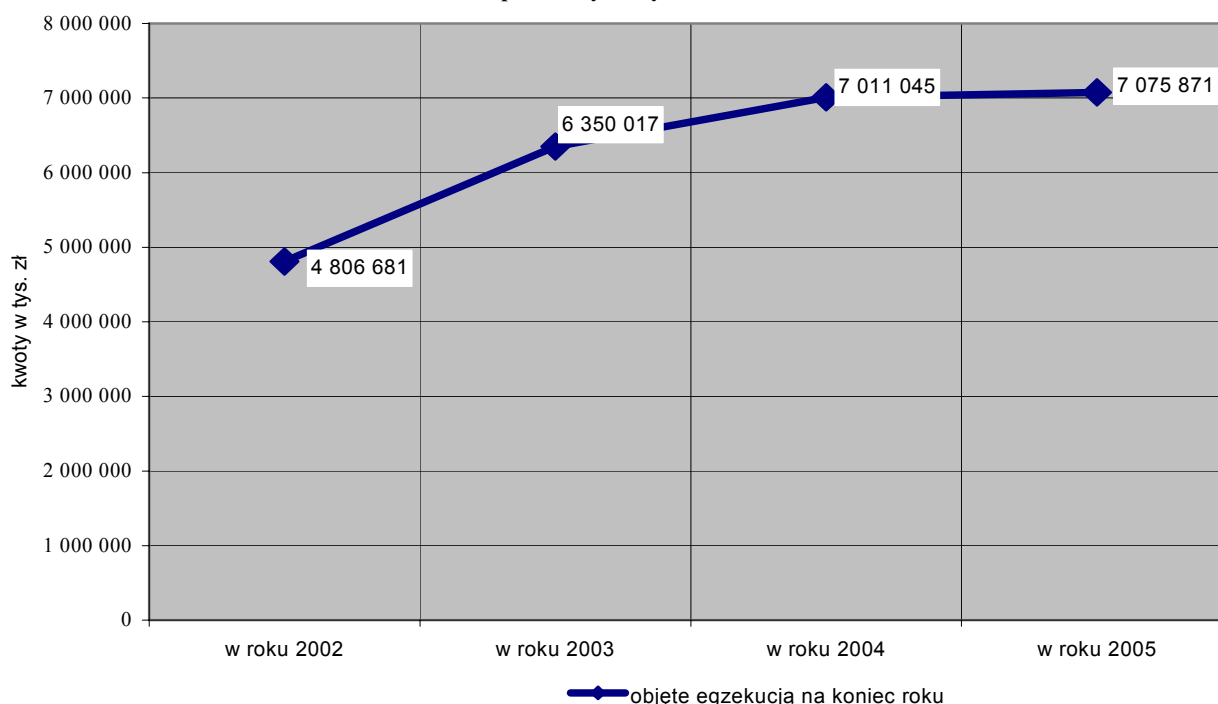
Zakład Ubezpieczeń Społecznych w 2005r., wykorzystując posiadane uprawnienia kontynuował działania w zakresie przymusowego oraz bezegzekucyjnego dochodzenia należności z tytułu nie opłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, a także składek na

ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, z uwzględnieniem przepisów dotyczących pomocy publicznej.

Wzrost przychodów w wyniku podjętych działań egzekucyjnych, jak też uwarunkowania prawne wynikające z ustaw restrukturyzacyjnych, spowodowały na przestrzeni 2005 roku obniżenie stanu zadłużeń z tytułu składek na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych (FUS) z kwoty 9 701 094 tys. zł na dzień 31 grudnia 2004 r. do kwoty 9 246 766 tys. zł na koniec 2005 r. oraz do utrzymania w 2005 roku wysokiego poziomu wskaźnika ściągальności składek, tj.: 98,4 %.

Zadanie dochodzenia należności realizowane jest przez Zakład zarówno w drodze egzekucyjnej (przymusowe dochodzenie należności), jak również poprzez stosowanie przewidzianych prawem bezegzekucyjnych (umownych) form egzekwowania zaległych należności. Skalę wzrostu wysokości kwot zaległych z tytułu składek na FUS w latach 2002 – 2005, objętych postępowaniami egzekucyjnymi, przedstawia poniższy wykres:

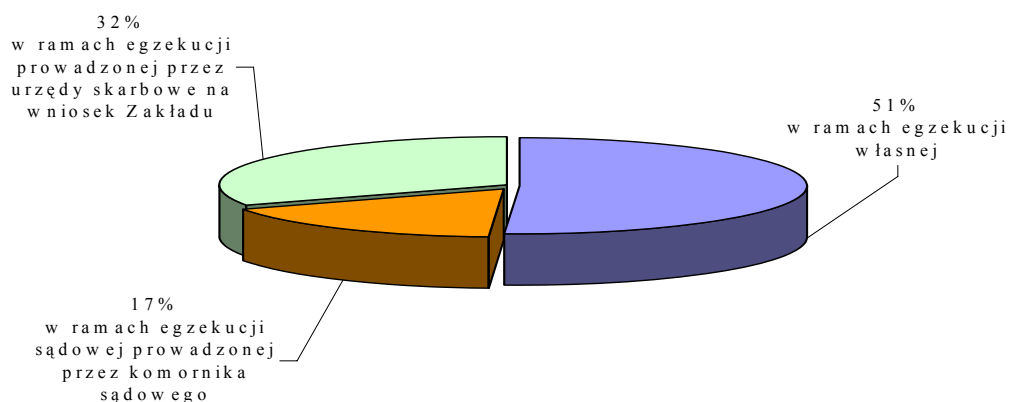
FUS - należności objęte egzekucją w ramach egzekucji własnej, urzędów skarbowych oraz w pozostałym trybie

Z kolei procentowy udział należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne wyegzekwowanych w ramach egzekucji prowadzonych przez urzędy skarbowe, egzekucji własnej ZUS i w ramach egzekucji sądowej przedstawia wykres umieszczony na kolejnej stronie.

F U S

należności odzyskane w roku 2005 struktura wg trybu egzekucji

Poniższe zestawienie obrazuje wpływy z egzekucji na poczet należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne (kwoty w tys. zł.)

Lp.	Wyszczególnienie wpływów na FUS	Rok 2004	Rok 2005	wskaźnik (%) 4:3
1	2	3	4	5
1.	W ramach egzekucji prowadzonej przez dyrektora oddziału ZUS (własnej)	431 381,6	406 422,8	94,2
1a	Dobrowolne wpłaty dokonane przez dłużników po wdrożeniu egzekucji własnej	200 280,7	176 210,6	88,0
2.	W ramach egzekucji prowadzonej przez naczelnika urzędu skarbowego (US)	247 398,0	273 725,5	110,6
2a	Dobrowolne wpłaty dokonane przez dłużników po wdrożeniu egzekucji (US)	115 435,3	90 231,1	78,2
3.	W ramach egzekucji w pozostałym trybie (komornik sądowy, syndyk masy upadłości)	111 362,8	180 065,4	161,7
3a	Dobrowolne wpłaty dokonane przez dłużników po wdrożeniu egzekucji w pozostałym trybie	18 612,8	17 331,5	93,1
Razem wpłaty z egzekucji		790 142,4	860 213,7	108,9
Razem dobrowolne wpłaty		334 328,8	283 773,2	84,9
Ogółem		1 124 471,2	1 143 986,9	101,7

Skalę wdrożonych działań egzekucyjnych w odniesieniu do ustalonych zaległości z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, prezentuje poniższe zestawienie (kwoty w tys. zł.).

wyszczególnienie	Rok 2004		Rok 2005		wskaźnik 4:2	wskaźnik 5:3
	liczba zajęć i tytułów	kwota zadłużenia skierowana do egzekucji	liczba zajęć i tytułów	kwota zadłużenia skierowana do egzekucji		
1	2	3	4	5	6	7
Ubezpieczenie zdrowotne	2 121 449	1 333 137,6	2 063 511	977 466,3	97,3	73,3
FP i FGŚP	1 682 928	501 539,0	1 564 475	346 030,4	93,0	69,0

Podjęte działania egzekucyjne przyczyniły się do odzyskania na przestrzeni 2005 roku należności z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne oraz na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych na wyższym niż w 2004 roku poziomie.

wyszczególnienie	Rok 2004		Rok 2005		wskaźnik 4:2	wskaźnik 5:3
	wpływy z egzekucji	dobrowolne wpłaty po wdrożeniu egzekucji	wpływy z egzekucji	dobrowolne wpłaty po wdrożeniu egzekucji		
1	2	3	4	5	6	7
Ubezpieczenie zdrowotne	178 786,9	83 356,4	204 763,7	75 529,3	114,5	90,6
FP i FGŚP	69 571,0	17 490,6	69 710,6	17 976,1	100,2	102,8

Na podstawie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych Zakład może udzielać płatnikom składek ulg w postaci układów ratalnych i odroczeń terminów płatności.

Poniższa tabela obrazuje ilość udzielonych ulg na spłatę zadłużenia, w tym liczby zawartych i zerwanych układów ratalnych (kwoty w tys. zł.).

układy zerwane	Rok 2004			Rok 2005			
	układy zawarte			układy zerwane	układy zawarte		
	liczba	kwota składek	kwota odsetek		liczba	kwota składek	kwota odsetek
7 804	23 333	434 564,4	91 810,2	7 767	22 678	505 885,7	116 126,8

Zakład Ubezpieczeń Społecznych, na mocy ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, w zależności od charakteru zobowiązań, może umarzać należności z tytułu składek w całości lub w części.

Dane dotyczące ilości pozytywnie rozpatrzonych wniosków o umorzenie (liczby decyzji o umorzeniu) wraz z podaniem kwot umorzonych należności – na podstawie przepisów ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych i ustawy z dnia 18 grudnia 2002r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw, a także na podstawie ustaw szczególnych przedstawia poniższe zestawienie (kwoty w tys. zł.):

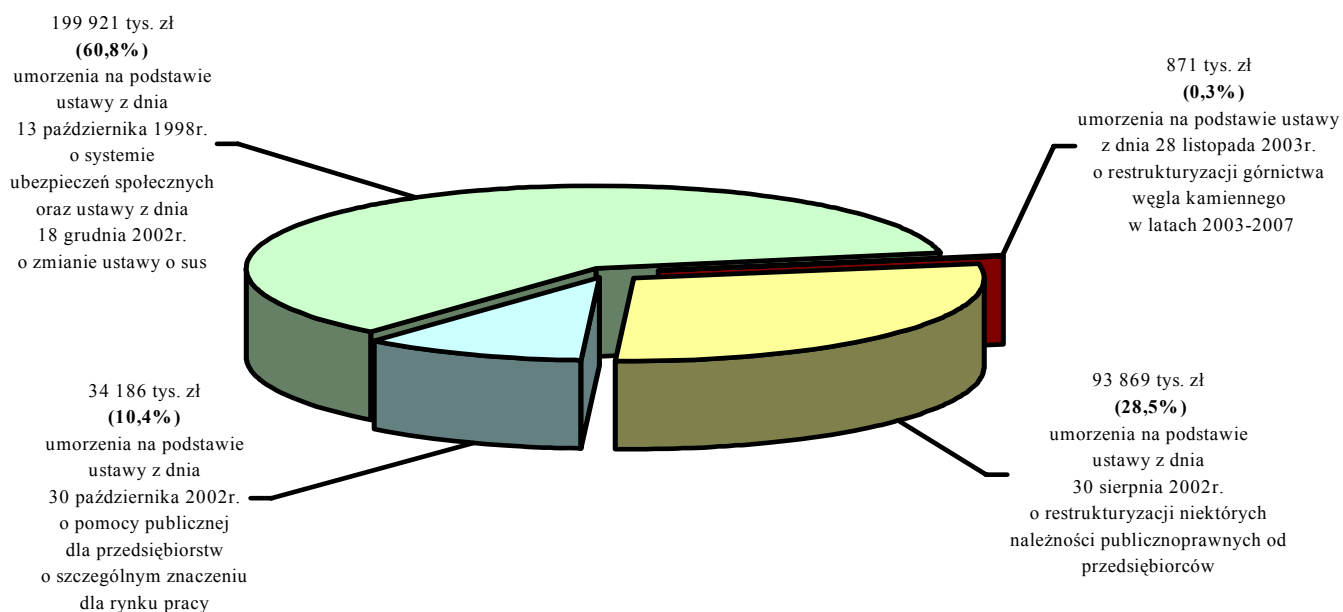
Wyszczególnienie		w roku 2004			w roku 2005		
		liczba decyzji umarzających	składki	odsetki za zwłokę	liczba decyzji umarzających	składki	odsetki za zwłokę
umorzenia razem		27 401	1 198 434,6	1 837 630,4	17 173	328 847,3	560 244,0
umorzenia na podstawie ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (sus) oraz ustawy z dnia 18 grudnia 2002r. o zmianie ustawy o sus		15 936	154 541,5	292 870,9	17 053	199 921,2	345 468,9
w tym:	art. 28 ustawy o sus	13 619	145 305,9	279 504,3	14 254	177 730,9	304 911,5
	art. 28 ust.3a ustawy o sus	2 195	8 458,7	11 293,1	2 692	21 773,4	39 603,0
	art. 17 pkt 1 ustawy o zmianie ustawy o sus	122	776,9	2 073,5	107	416,9	954,4
umorzenia na podstawie innych ustaw		5	649 533,9	1 022 532,4	1	870,5	1 774,1
w tym:	ustawa z dnia 28 listopada 2003r. o restrukturyzacji górnictwa węgla kamiennego w latach 2003-2007	4	9 418,2	10 403,6	1	870,5	1 774,1
	ustawa z dnia 8 września 2000r. o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego "Polskie Koleje Państwowe"	1	640 115,7	1 012 128,8	0	0,0	0,0
umorzenia na podstawie ustawy z 30 sierpnia 2002r. o restrukturyzacji niektórych należności publicznoprawnych od przedsiębiorców		11 460	394 359,2	522 227,1	118	93 869,4	111 264,3
umorzenia na podstawie ustawy z dnia 30 października 2002r. o pomocy publicznej dla przedsiębiorstw o szczególnym znaczeniu dla rynku pracy		0	0,0	0,0	1	34 186,2	101 736,7

Z kolei strukturę umorzonych w 2005 r. należności z tytułu składek na FUS przedstawia poniższy diagram.

FUS

należności umorzone w 2005 r. w kwocie 328 847 tys. zł.

(bez odsetek za zwłokę)

Większość udzielanych przez Zakład ulg i dokonywanych umorzeń stanowi pomoc publiczną i podlega przepisom ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz. U. Nr 123, poz.1291) oraz przepisom wspólnotowym. Przy rozpatrywaniu wniosków przedsiębiorców o udzielenie ulgi lub umorzenie należności Zakład Ubezpieczeń Społecznych badał występowanie przesłanek uznania wsparcia za pomoc publiczną określonych w art. 87 ust. 1 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską (TWE). Jeżeli wsparcie spełniało przesłanki określone w powołanym wyżej przepisie, jednakże wartość pomocy nie przekraczała pułapu określonego dla pomocy *de minimis* (100 tys. euro), udzielana ulga lub umorzenie nie wymagały notyfikacji Komisji Europejskiej. Natomiast po przekroczeniu powyższego progu planowane wsparcie wymagało uzyskania opinii Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów oraz akceptacji ze strony Komisji Europejskiej. Wszystkie przypadki wsparcia udzielonego przez Zakład w 2005 r. stanowiły pomoc *de minimis*.

Tabela umieszczona poniżej przedstawia dane dotyczące liczby przypadków udzielonej pomocy publicznej w latach 2004 i 2005 wraz z podaniem wartości pomocy (po przeliczeniu na ekwiwalent dotacji brutto).

forma pomocy	udzielona pomoc publiczna:			
	w roku 2004		w roku 2005	
	liczba przypadków	wartość pomocy netto (zł)	liczba przypadków	wartość pomocy netto (zł)
1	2	3	4	5
RAZEM	16 506	2 784 785 213,99	5 437	355 100 270,19
umorzenie składek (A2.10)	12 066	1 126 378 237,40	361	133 963 262,01
umorzenie odsetek (A2.11)		1 647 505 452,36	317	215 683 383,29
odroczenie terminu płatności (C2.4)	44	9 851,56	46	14 243,54
rozłożenie na raty (C2.5)	4 396	10 891 672,67	4 713	5 439 381,35

W 2005 r. w porównaniu z rokiem 2004 nastąpił znaczący spadek przypadków udzielonej pomocy publicznej, co skutkowało również zmniejszeniem wartości udzielonego przez Zakład wsparcia. Przyczyną powyższego było zakończenie w 2004 r., w odniesieniu do większości przedsiębiorców, procesu restrukturyzacyjnego prowadzonego na podstawie ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. o restrukturyzacji niektórych należności publicznoprawnych od przedsiębiorców (Dz. U. Nr 155, poz.1287 ze zm.).

III DYSPONOWANIE ŚRODKAMI FINANSOWYMI FUNDUSZY

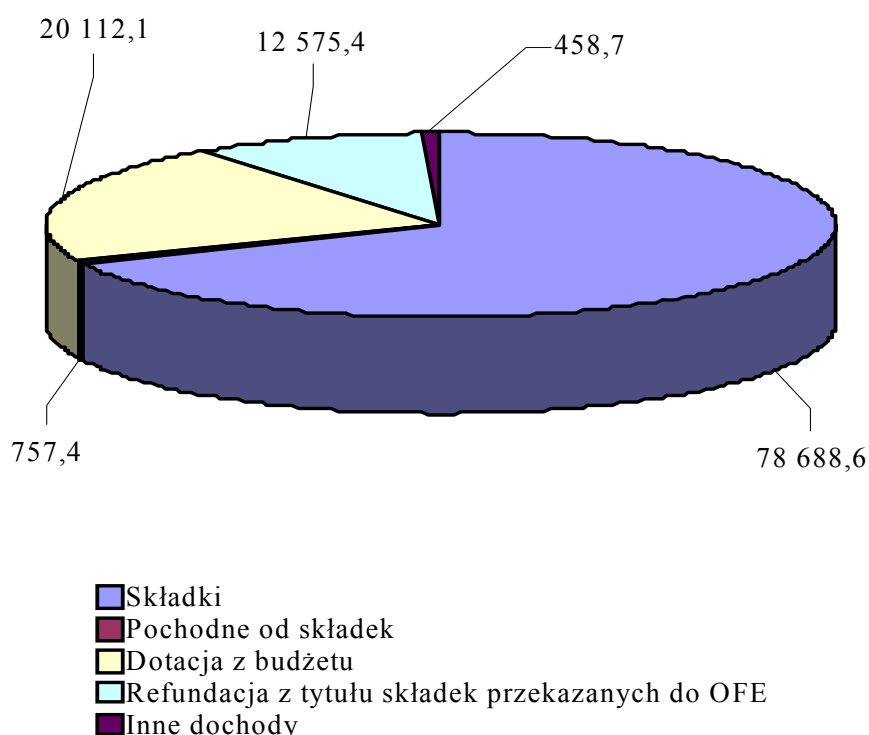
1. FUNDUSZ UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH (FUS)

1) Przychody FUS

Przychody FUS i ich struktura przedstawiały się następująco:

WYSZCZEGÓLNIENIE	Wykonanie 2004r. (w tys)	Plan na 2005r. według ustawy budżetowej (w tys)	Wykonanie 2005r. (w tys.)	% 4:3 (w tys.)	% 4:2 (w tys.)	Struktura przychodów 2005r	
						wg przy- pisu	Wg wpły- wów
1	2	3	4	5	6	7	8
PRZYCHODY							
- PRZYPIS	108 773 282	111 924 842	112 592 190	100,6	103,5	100,0	X
- WPŁYWY	107 713 304	110 643 818	110 980 840	100,3	103,0	X	100,0
1) Składki na ubezpieczenia społeczne							
- przypis	73 780 805	81 444 740	78 688 580	96,6	106,7	69,9	X
- wpływy	73 392 591	80 181 526	77 426 171	96,6	105,5	X	69,8
2) Dotacja z budżetu	22 959 223	18 632 320	20 112 107	107,9	87,6	17,9	18,1
a) celowa	3 511 325	3 557 844	3 612 402	101,5	102,9	3,2	3,2
b) uzupełniająca	19 447 898	15 074 476	16 499 705	109,5	84,8	14,7	14,9
3) Refundacja z tytułu przekazania składek do OFE	10 612 950	11 293 791	12 575 416	111,3	118,5	11,2	11,3
4) Różne przychody							
- przypis	1 420 304	553 991	1 216 087	219,5	85,6	1,0	X
- wpływy	748 540	536 181	867 146	161,7	115,8	X	0,8

**Struktura przychodów FUS według przypisu w 2005 roku:
(w mln zł.)**

a) Przychody z tytułu składek

Główną pozycję przychodów stanowiły przypisane składki na ubezpieczenia społeczne, które stanowiły 69,9% przychodów ogółem (w 2004r. – 67,8%). Ich wysokość wyniosła 78 688 580 tys. zł i była wyższa w stosunku do roku poprzedniego o 6,7%. Wpływy ze składek stanowiły 69,8% przychodów FUS według wpływów (w 2004r. – 68,1%). W porównaniu do roku 2004 wzrosły o 5,5% i wyniosły 77 426 171 tys. zł, co stanowiło 96,6% planu według ustawy budżetowej. Zarówno osiągnięte jak i założone w planie wpływy ze składek stanowiły 98,4% przypisu składek.

b) Dotacje z budżetu

Następną co do wielkości pozycją przychodów była dotacja budżetowa, która stanowiła 17,9% przychodów według przypisu (w 2004r. odpowiednio 21,1%).

Dotacja budżetowa w 2005r. wyniosła 20 112 107 tys. zł, tj. 107,9% planu wg ustawy budżetowej.

Z otrzymanej kwoty dotacji przeznaczono:

- 3 612 402 tys. zł na dotację celową, co stanowiło 3,2% wpływów FUS (w 2004r. – 3,3%),

- 16 499 705 tys. zł na uzupełnienie niedoboru środków FUS, co stanowiło 14,9% wpływów Funduszu (w 2004r. – 18,0%).

Dotacja celowa przeznaczona była przede wszystkim na:

- 1) wydatki i świadczenia pieniężne inne niż z ubezpieczenia społecznego zlecone Zakładowi do wypłaty na mocy odrębnych przepisów, w tym m.in. wypłatę świadczeń dla inwalidów wojennych i wojskowych oraz kombatantów 3 584 862 tys. zł,
- 2) koszty obsługi wyżej wymienionych świadczeń 27 540 tys. zł,

c) Refundacja z tytułu przekazania składek do Otwartych Funduszy Emerytalnych (OFE).

Kolejną istotną pozycję przychodów stanowiła refundacja z tytułu przekazania składek do OFE, która wyniosła 12 575 416 tys. zł tj. 11,2% przychodów ogółem FUS.

d) Różne przychody

Różne przychody według przypisu w 2005r. wyniosły 1 216 087 tys. zł i stanowiły 1,0% przychodów ogółem FUS.

Na różne przychody według przypisu w 2005r. składały się m.in.:

- a) pochodne i odsetki od należności z tytułu składek 757 378 tys. zł
- b) zwroty nienależnie pobranych świadczeń z odsetkami 135 673 tys. zł
- c) oprocentowanie środków na rachunkach bankowych 5 693 tys. zł.

Różne przychody według wpływów wyniosły 867 146 tys. zł, z czego zapłacone należności pochodne od składek wyniosły 755 770 tys. zł.

2) Koszty FUS

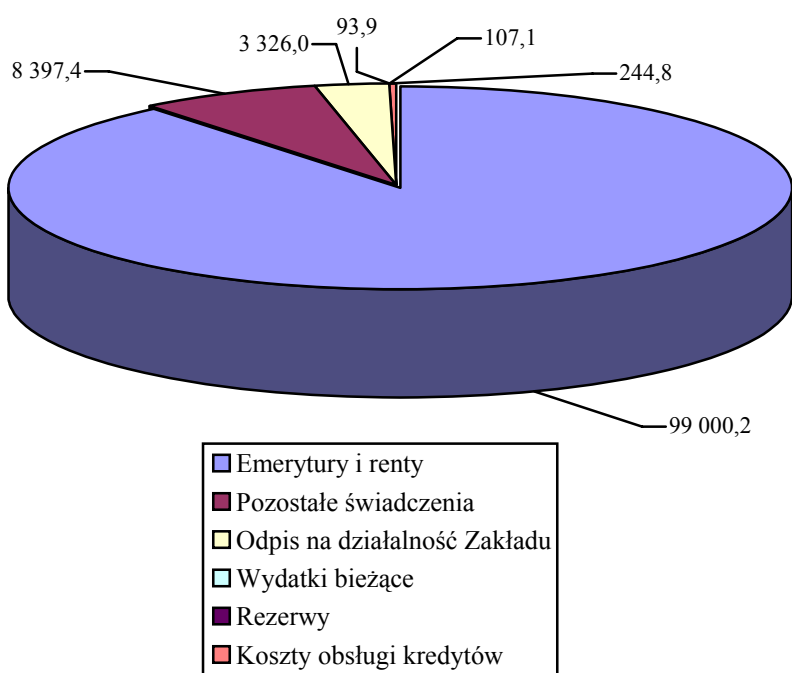
Koszty FUS oraz ich struktura w 2005r. przedstawiały się następująco (w tys. zł):

WYSZCZEGÓLNIENIE	Wykonanie 2004r.	Plan na 2005r. wg ustawy budżetowej	Wykonanie 2005r.	% 4:3	% 4:2	Struktura kosztów 2005r.
1	2	3	4	5	6	7
KOSZTY OGÓLEM	108 657 726	112 543 559	111 169 442	98,8	102,3	100,0
1. Świadczenia pieniężne	104 380 963	106 593 642	107 397 599	100,8	102,9	96,6
a/ emerytury i renty	96 261 961	98 109 510	99 000 150	100,9	102,8	89,1

b/ pozostałe świadczenia	8 119 002	8 484 132	8 397 449	99,0	103,4	7,5
2. Wydatki bieżące	180 224	145 740	107 118	73,5	59,4	0,1
w tym :						
- przewencja rentowa	79 803	115 000	77 316	67,2	96,9	0,1
- przewencja wypadkowa	348	1 250	1 052	84,2	302,3	0,0
3. Odpis na działalność Zakładu	2 843 897	3 326 000	3 326 000	100,0	117,0	3,0
4. Koszty obsługi kredytów	236 444	523 759	244 811	46,7	103,5	0,2
5. Rezerwy	1 016 198	1 954 418	93 914	4,8	9,2	0,1

W 2005r. koszty ogółem wyniosły 111 169 442 tys. zł i stanowiły 98,8% zaplanowanych kosztów w planie finansowym. W porównaniu do roku 2004 nastąpił wzrost kosztów ogółem o 2,3%.

Struktura kosztów FUS w roku 2005 (w mln zł.)

a) Koszty świadczeń pieniężnych

Koszty świadczeń pieniężnych finansowanych z FUS stanowiły w 2005r. 96,6% kosztów ogółem i wyniosły 107 397 599 tys. zł, tj. 100,8% planu według ustawy budżetowej. Z kwoty

świadczeń pieniężnych 92,2% stanowiły emerytury i renty, natomiast 7,8% stanowiły pozostałe świadczenia.

Główną pozycję kosztów ogółem (89,1%) stanowiły wydatki na emerytury i renty, które wyniosły 99 000 150 tys. zł i były wyższe od planu o 890 640 tys. zł.

Koszty pozostałych świadczeń w 2005r. wyniosły 8 397 449 tys. zł, co stanowiło 99,0% planu. W porównaniu z 2004r. koszty na ten cel uległy zwiększeniu o 3,4%.

Główną pozycję (45,2%) stanowią wydatki na zasiłki chorobowe, które wyniosły 3 796 340 tys. zł, tj. 96,7% planu i w stosunku do 2004r. wzrosły o 1,0%.

b) Koszty bieżące

Koszty bieżące w 2005 roku wyniosły 107 118 tys. zł i były niższe od zakładanych w planie o 26,5%.

W ramach kosztów bieżących finansowane były koszty prewencji rentowej w wysokości 77 316 tys. zł tj. 67,2% kwoty planowanej oraz koszty prewencji wypadkowej w wysokości 1 052 tys. zł tj. 84,2% kwoty planowanej. Ponadto na koszty bieżące składały się koszty obsługi świadczeń finansowanych z budżetu państwa w kwocie 27 540 tys. zł, wynagrodzenia dla płatników składek od wypłaconych świadczeń z funduszu chorobowego w kwocie 1 210 tys. zł.

c) Koszty obsługi kredytów

Koszty związane z obsługą zaciągniętych przez FUS kredytów (w ujęciu memoriałowym) wyniosły w 2005 roku 244 811 tys. zł i stanowiły 46,7% kwoty planowanej.

d) Odpis na działalność Zakładu Ubezpieczeń Społecznych

Odpis na działalność ZUS za rok 2005 wyniósł 3 326 000 tys. zł i stanowił 3% kosztów ogółem.

e) Rezerwy

W 2005r. dokonano odpisów aktualizujących wartość należności z tytułu składek, odsetek od składek oraz innych należności a także dokonano utworzenia rezerw na zobowiązania w łącznej wysokości 93 914 tys. zł.

3) Wynik finansowy

W roku 2005 przychody FUS wg przypisu były wyższe o 1 422 748 tys. zł od kosztów.

Stan FUS na 31.12.2005r. zwiększył się w stosunku do stanu na 31.12.2004r. do kwoty (minus) 8 306 537 tys. zł.

2. FUNDUSZ REZERWY DEMOGRAFICZNEJ(FRD)

W 2005 roku FRD był zasilany środkami finansowymi stanowiącymi 0,2% podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie emerytalne oraz odsetkami od ulokowanych środków.

W roku 2005 FRD w celu minimalizacji ryzyka operacyjnego lokował środki przede wszystkim w dłużne papiery wartościowe, a ponadto w akcje notowane na GPW S.A. oraz terminowe lokaty bankowe.

FRD zarządzał portfelem akcji jako funduszem indeksowym przez lokowanie środków w papiery wartościowe dla osiągnięcia celu inwestycyjnego, jakim było dążenie do tego, aby zmiany wartości aktywów funduszu odzwierciedlały zmiany wartości indeksu WIG.

FRD zarządzał portfelem dłużnych papierów wartościowych poprzez nabywanie obligacji skarbowych o terminie zapadalności przypadającym w 2009 r. W przypadku, gdy sytuacja rynkowa nie pozwoliłaby na zakup dłużnych papierów wartościowych z datą zapadalności przypadającą na 2009 rok dopuszczalne było nabywanie papierów z terminem zapadalności w 2010 roku. FRD lokował środki również w terminowe lokaty bankowe wyłącznie w bankach posiadających fundusze własne na poziomie, co najmniej 100 mln euro. Fundusz lokował środki w terminowe lokaty bankowe wyłącznie w zakresie niezbędnym dla zapewnienia FRD płynności. Stan FRD na koniec 2005 r. wyniósł 1 555 172 tys. zł. Ponadto Fundusz posiadał:

- 1) obligacje Skarbu Państwa o wartości 1 231 513 tys. zł,
- 2) akcje o wartości 309 966 tys. zł,
- 3) środki pieniężne w kwocie 1 026 tys. zł,
- 4) należności w wysokości 12 756 tys. zł,
- 5) zobowiązania w wysokości 89 tys. zł.

Strukturę portfela aktywów finansowych FRD na koniec 2005 r. przedstawia poniższa tabela:

Rodzaj aktywów	Wartość (w tys. zł)	Struktura (w %)
Akcje	309 966	20,1
Obligacje skarbowe	1 231 513	79,9
Razem	1 541 479	100,0

Zarządzając środkami FRD uzyskał w roku 2005 przychody w wysokości 160 686 tys. zł, tj. 260,5% planu.

IV REALIZACJA ZADAŃ ZLECONYCH ZAKŁADOWI

1. POBÓR SKŁADEK NA FUNDUSZ PRACY (FP) I FUNDUSZ GWARANTOWANYCH ŚWIADCZEŃ PRACOWNICZYCH (FGŚP)

Łączne wpływy na wyodrębniony, scentralizowany rachunek bankowy FP i FGŚP wyniosły w 2005 roku 6 576 228 tys. zł. Wpływy na FP wyniosły 6 325 211 tys. zł, zaś na FGŚP 251 017 tys. zł.

Z zebranych składek potrąceniu podlegały należności Zakładu z tytułu kosztów poboru i dochodzenia tych składek w wysokości 0,5% środków przekazanych funduszom.

2. POBÓR SKŁADEK NA UBEZPIECZENIE ZDROWOTNE

W 2005 roku wpływy na wyodrębniony, scentralizowany rachunek bankowy służący do wpłat składek na ubezpieczenie zdrowotne wyniosły 31 170 836 tys. zł.

Z zebranych kwot potrąceniu podlegały należności Zakładu z tytułu kosztów poboru i dochodzenia składek w wysokości 0,20% kwot zidentyfikowanych składek. Wpływy Zakładu z tego tytułu wyniosły 59 413 tys. zł.

3. PRZEKAZYWANIE SKŁADEK DO OTWARTYCH FUNDUSZY EMERYTALNYCH (OFE)

W 2005 roku Zakład dokonał przypisu składek na otwarte fundusze emerytalne w wysokości 12 575 416 tys. zł oraz naliczył odsetki za opóźnienie w przekazaniu składek w wysokości 40 596 tys. zł. Po potrąceniu należnych kosztów poboru i dochodzenia składek w wysokości 105 655 tys. zł, Zakład przekazał w 2005 roku do OFE kwotę 12 510 357 tys. zł.

Z kwoty składek w wysokości 12 575 416 tys. zł za 2005r. przekazano składki w kwocie 11 220 679 tys. zł. Pozostała kwota w wysokości 1 354 737 tys. zł stanowi składki za lata ubiegłe.

Na dzień 31.12.2005r. oszacowane zaległości z tytułu nie przekazanych składek do OFE wyniosły 2 513 606 tys. zł co oznacza spadek w stosunku do roku ubiegłego o 33,7%.

W 2005 roku w formie obligacji Skarbu Państwa na mocy ustawy o przejęciu przez Skarb Państwa zobowiązań ZUS wobec OFE przekazano składki na kwotę 830 401 tys. zł. i odsetki na kwotę 575 234 tys. zł.

4. ŚWIADCZENIA RODZINNE FINANSOWANE Z BUDŻETU PAŃSTWA

Na mocy przepisów ustawy z dnia 28.11.2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. Nr 228, poz. 2255 z późn. zm.) z dniem 1 maja 2004 r. uległy zmianie zasady ustalania i weryfikacji uprawnień do świadczeń rodzinnych. Oddziały Zakładu we własnym zakresie dokonywały ustalania i weryfikacji uprawnień do świadczeń rodzinnych dla emerytów i rencistów, dla członków rodzin emerytów i rencistów, dla osób prowadzących działalność gospodarczą i osób z nimi współpracujących oraz osób duchownych. Ponadto Oddziały ZUS prowadziły rozliczenia z płatnikami składek, którzy zaliczają wypłaty tych świadczeń w ciężar składek na ubezpieczenia społeczne. Zakład prowadził także dochodzenie zwrotu nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych.

Budżet państwa refundował Zakładowi koszty obsługi świadczeń rodzinnych w wysokości 1,2% wydatków poniesionych na ten cel.

W roku 2005 wydatki na świadczenia rodzinne wyniosły ogółem 1 647 004 tys. zł.

5. PODATEK DOCHODOWY OD OSÓB FIZYCZNYCH

W 2005 roku Zakład potrącił świadczeniobiorcom zaliczki na podatek w kwocie 7 247 820 tys. zł i przekazał do urzędów skarbowych podatek za okres grudzień 2004r. – listopad 2005r. w kwocie 7 230 583 tys. zł (w tym 609 744 tys. zł za grudzień 2004r.).

6. ŚWIADCZENIA I ZASIŁKI PRZEDEMERYTALNE

W 2005 roku na wypłatę świadczeń przedemerytalnych i zasiłków przedemerytalnych wydano 5 501 545 tys. zł. Wydatki na koszty obsługi świadczeń i zasiłków przedemerytalnych wyniosły 65 236 tys. zł, 5 436 306 tys. zł stanowiła kwota wydatków na wypłatę świadczeń natomiast 3 tys. zł wydatkowano na odsetki.

7. PRYZNAWANIE I WYPŁATA RENT SOCJALNYCH

Renta socjalna wynosi 84 % kwoty najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy określonej w ustawie o emeryturach i rentach z FUS.

Wyплаты rent socjalnych finansowane są ze środków budżetu państwa. W 2005 roku koszty z tytułu wypłat rent socjalnych wyniosły 1 403 360 tys. zł. Z kwoty tej wypłaty dokonane bezpośrednio w oddziałach ZUS wyniosły 1 319 962 tys. zł.

Ponadto ze środków otrzymanych z budżetu państwa Zakład dokonał refundacji wypłaconych rent socjalnych przez inne organy rentowe :

- wypłaty dokonane przez KRUS wyniosły 46 526 tys. zł
- wypłaty dokonane przez MSWiA wyniosły 404 tys. zł,
- wypłaty dokonane przez MON wyniosły 297 tys. zł,
- wypłaty dokonane przez Służbę Więzienną wyniosły 75 tys. zł.

Wydatki na koszty obsługi rent socjalnych wyniosły 36 096 tys. zł co stanowiło 98,5% planu.

V FUNKCJONOWANIE ZAKŁADU UBEZPIECZEN SPOŁECZNYCH JAKO INSTYTUCJI

1. ORGANIZACJA ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

Struktura organizacyjna Centrali ZUS w 2005 r. nie uległa zmianie. W skład Centrali ZUS wchodziły 32 komórki, w tym: Gabinet Prezesa, Centralny Ośrodek Obliczeniowy, Centralny Ośrodek Szkoleniowy w Osuchowie, 5 biur oraz 24 departamenty.

W ramach realizacji jednego z zadań przyjętych w Strategii ZUS na lata 2004-2005, pn. *Racjonalizacja sieci placówek ZUS*, od dnia 1 stycznia 2005 r. w Zakładzie przeprowadzono reorganizację sieci terenowych jednostek organizacyjnych. W założeniach przyjętych w toku prac kierowano się dążeniem do osiągnięcia porównywalnych wielkości obszarów pracy oddziałów ZUS, a tym samym stworzenia warunków sprawniejszego działania jednostek, efektywniejszego wykorzystania kadry oraz racjonalizacji wydatków.

Zmiany wynikające z reorganizacji sieci jednostek terenowych, wprowadzone zgodnie z zarządzeniem Prezesa ZUS nr 39 z dnia 14 grudnia 2004 r. w sprawie restrukturyzacji terenowych jednostek organizacyjnych Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (zmienionego zarządzeniem nr 44 z dnia 23 grudnia 2004 r.) objęły:

- utworzenie 5 nowych oddziałów ZUS w: Elblągu, II Oddziału w Łodzi (z siedzibą w Zduńskiej Woli), II Oddziału w Poznaniu (z siedzibą w Koninie), Oddziału w Toruniu oraz III Oddziału w Warszawie,
- przekształcenie w inspektoraty 11 oddziałów ZUS w: Chełmie, Ciechanowie, Kamiennej Górze, Ostrołęce, Przeworsku, Radzynie Podlaskim, Rawiczu, Tarnowskich Górach, Tarnowie, Włocławku i Zambrowie,
- utworzenie inspektoratu w Grudziądzu,
- zniesienie Inspektoratu w Toruniu i Inspektoratu Warszawa Śródmieście,
- przekształcenie w inspektorat Biura Terenowego w Brzezinach.

W 2005 r. dokonano ponadto przekształcenia w inspektorat Biura Terenowego Warszawa-Ursynów oraz zlikwidowano Biuro Terenowe w Warce.

Sieć terenowych jednostek organizacyjnych Zakładu na dzień 31 grudnia 2005 r. stanowiły 42 oddziały, 224 inspektoraty oraz 62 biura terenowe. Obsługę klientów prowadziły ponadto 32 punkty informacyjne zorganizowane na terenie działania 17 oddziałów ZUS.

W celu zapewnienia funkcjonowania w Zakładzie od dnia 1 stycznia 2005 r. drugiej instancji orzecznictwa lekarskiego, stosownie do dyspozycji zawartej z § 9 ust. 1 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 14 grudnia 2004 r. w sprawie orzekania o niezdolności do pracy, Prezes ZUS utworzył komisje lekarskie Zakładu. Siedziby komisji zlokalizowane zostały w 24 oddziałach ZUS w: Białymstoku, Bydgoszczy, Chorzowie, Gdańsku, Krakowie, Kielcach, Lublinie, Łodzi, Nowym Sączu, Olsztynie, Opolu, Ostrowie Wielkopolskim, Pile, Poznaniu, Rzeszowie, Rybniku, Sosnowcu, Szczecinie, Tomaszowie Mazowieckim, Wałbrzychu, I Warszawie, II Warszawie, Wrocławiu i Zielonej Górze.

2. SYTUACJA FINANSOWA ZAKŁADU UBEPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

Zakład Ubezpieczeń Społecznych uzyskał przychody w 2005 roku z następujących tytułów (w tys. zł):

	Wyszczególnienie	2005 r.		2004 r.
		Wykonanie	Struktura	Wykonanie
<i>I</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
A	PRZYCHODY	4 414 644	100,00%	3 510 778
I	Przychód z tytułu obsługi Funduszy Ubezpieczeń Społecznych (Odpis z FUS)	3 326 000	75,34%	2 843 897
II	Przychody z tytułu zadań zleconych Zakładowi do realizacji	394 090	8,93%	337 186
III	Przychody ze sprzedaży produktów materiałów i towarów oraz zwrotu kosztów egzekucyjnych	45 850	1,04%	63 639
IV	Przychody finansowe	608 433	13,78%	222 519
V	Pozostałe przychody operacyjne	40 196	0,91%	43 519
VI	Zyski nadzwyczajne	75	0,00%	18

W strukturze przychodów Zakładu największy udział miał przychód z tytułu obsługi FUS i stanowił 75,34%.

Poza tym Zakład uzyskuje przychody z tytułu wykonywanych zadań zleconych. Są to, między innymi, prowizje od składek przekazanych OFE, Narodowego Funduszu Zdrowia, Funduszu Pracy, Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, za pobór i przekazywanie składek. Udział tych przychodów stanowił 8,93%. W 2005 roku ZUS odnotował znaczny

wzrost przychodów finansowych. Jest to wynikiem rozwiązania rezerwy na odsetki dla OFE, które zostały pokryte obligacjami Skarbu Państwa (zgodnie z ustawą o przejęciu przez Skarb Państwa zobowiązań Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z tytułu nieprzekazanych składek do otwartych funduszy emerytalnych). W strukturze przychodów przychody finansowe stanowią 13,78%.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych, realizując zadania, poniósł w 2005 roku następujące koszty działalności (w tys. zł):

	Wyszczególnienie	2005 r.		2004 r.
		Wykonanie	Struktura	Wykonanie
<i>I</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
B	KOSZTY	4 064 387	100,00%	3 993 459
I	Koszty zasadniczej działalności operacyjnej	3 520 099	86,61 %	3 480 898
II	Koszty finansowe	492 519	12,12 %	466 629
III	Pozostałe koszty operacyjne	51 731	1,27 %	45 916
IV	Straty nadzwyczajne	38	0,00%	16

W strukturze kosztów poniesionych przez ZUS 86,61% (3 520 099 tys. zł.) stanowiły koszty zasadniczej działalności operacyjnej. Koszty te kształtowały się następująco:

- wynagrodzeń 37,41% (1 520 396 tys. zł.),
- usług obcych 31,03% (1 261 301 tys. zł.),
- ubezpieczeń społecznych i innych świadczeń na rzecz pracowników 8,09% (328 865 tys. zł.),
- amortyzacji 5,42% (220 309 tys. zł.),
- zużycia materiałów i energii 2,58% (104 671 tys. zł.),
- podatków i opłat 1,42% (57 737 tys. zł.),
- pozostałe koszty rodzajowe 0,66% (26 819 tys. zł.).

3. ZARZĄDZANIE ZASOBAMI LUDZKIMI

Według stanu na dzień 31 grudnia 2005 roku w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych zatrudnionych było 49 635 pracowników, tym: 48 270 osób w 42 oddziałach Zakładu i 1 365 osób w Centrali Zakładu.

W porównaniu do 31 grudnia 2004 roku nastąpił spadek zatrudnienia o 352 osoby tj. 0,7%.

Wśród 49 635 pracowników zatrudnionych - 41,0% posiadało wyższe wykształcenie. Wskaźnik ten był wyższy o 2,7% od analogicznego wskaźnika z 2004 roku. Wykształcenie średnie posiadało 56,1% ogółu zatrudnionych. W porównaniu do roku 2004 udział pracowników z wykształceniem średnim zwiększył się o 2,3%.

Wykształcenie poniżej średniego posiadało 2,9% ogółu zatrudnionych. Wskaźnik ten był o 0,4% niższy niż w roku 2004 .

Wzrost wskaźnika osób z wyższym wykształceniem oraz spadek wskaźnika osób z wykształceniem poniżej średniego był wynikiem prowadzonej przez Zakład polityki kadrowej mającej na celu rozwój pracowników, a także ogólnej sytuacji na rynku pracy.

Z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w 2005 roku odeszło 3 152 pracowników.

Doskonalenie kwalifikacji pracowników Zakładu realizowane było w formie szkolnej i pozaszkolnej. W roku 2005 w formie szkolnej, tj. na studiach wyższych podnosiło kwalifikacje 1 248 pracowników Zakładu, spośród nich 229 pracownikom Zakład refundował część kosztów opłaty czesnego. W formie kształcenia pozaszkolnego pracownicy Zakładu podnoszą kwalifikacje na studiach podyplomowych i aplikacjach prawniczych, szkoleniach centralnych i regionalnych (realizowanych przez Zakład) oraz szkoleniach zleczanych (realizowanych przez inne instytucje). Na studia podyplomowe w 2005r. skierowanych zostało 183 pracowników, spośród których 115 pracownikom Zakład refundował opłatę kosztów czesnego. Na aplikacjach prawniczych podnosiło kwalifikacje 11 pracowników Zakładu. W szkoleniach uczestniczyło łącznie 38 991 pracowników, z tego w szkoleniach regionalnych uczestniczyło 26 329 pracowników, w szkoleniach centralnych 4 211 pracowników. W szkoleniach zleczanych uczestniczyło 8 440 pracowników.

Zgodnie z ustawą o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych i na podstawie Regulaminu Ramowego Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych w ZUS prowadzono działalność socjalną na rzecz pracowników, byłych pracowników (emerytów i rencistów) oraz ich rodzin. Źródłem finansowania prowadzonej w Zakładzie działalności socjalnej były środki Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych, z których 1,5% podlegało centralizacji na dopłaty do ogólnozakładowej działalności turystyczno – rekreacyjnej oraz sportowej.

Pozostałe 98,5% Funduszu pozostawało do dyspozycji poszczególnych jednostek organizacyjnych ZUS na finansowanie działalności socjalnej, prowadzonej przez służby socjalne na rzecz pracowników danej jednostki.

W 2005 roku przeprowadzono badania i opracowano raport na temat „Diagnoza komunikacji wewnętrznej oraz kultury organizacyjnej w ZUS”.

4. DZIAŁALNOŚĆ INWESTYCYJNA I ZASOBY MATERIALNE

Rada Nadzorcza Uchwałą Nr 33/X/II/2004 z dnia 29 grudnia 2004 r. zatwierdziła *Plan finansowy Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na rok 2005*, uwzględniając *Plan rzeczowo - finansowy działalności Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w zakresie budowy i zakupów środków trwałych na rok 2005*, który został przyjęty przez Zarząd ZUS Uchwałą Nr 125/2004 dnia 30 listopada 2004 r. - na łączną kwotę 301 371,0 tys. zł

W związku z tym, iż środki finansowe przeznaczone na działalność ZUS w zakresie budowy i zakupów środków trwałych zatwierdzone w planie finansowym ZUS na 2005 r. okazały się niewystarczające w stosunku do potrzeb zgłoszonych przez jednostki organizacyjne ZUS, Rada Nadzorcza Uchwałą nr 7/III/II/2005 z dnia 27 kwietnia 2005 zatwierdziła *Skorygowany plan finansowy Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na rok 2005*, uwzględniający „*Skorygowany plan rzeczowo – finansowy działalności Zakładu w zakresie budowy i zakupów środków trwałych na 2005 r.*” przyjęty przez Zarząd uchwałą nr 25/2005 z dnia 20 kwietnia 2005 r., na kwotę 379 536,4 tys. zł., zwiększając tym samym jego ogólną wartość o 78 165,4 tys. zł.

Zgodnie ze sprawozdaniami jednostek organizacyjnych ZUS wykonanie planu w zakresie budowy i zakupów środków trwałych przy łącznej kwocie planu 379 536,4 tys. zł, do końca 2005 roku wyniosło 248 009,0 tys. zł, co stanowiło 65,3% zatwierdzonego planu.

Realizacja w poszczególnych grupach zadań do końca 2005 roku przedstawia się następująco:

GRUPA ZADAŃ	Plan wg stanu na 31 grudnia 2005 r. (w tys zł)	Realizacja planu w 2005 r. (w tys zł)	Wykonanie planu (3:2)
1	2	3	4
I. Zadania budowlane zmierzające do przyrostu powierzchni netto	108 072,3	98 140,3	90,8%
II. Zadania budowlane nie zmierzające do przyrostu powierzchni netto	6 844,9	6 106,8	89,2%
III. Zakupy niescentralizowane maszyn, urządzeń środków transportowych i innych rzeczy oraz wartości niematerialnych i prawnych	16 614,4	15 686,1	94,4%

IV. Zakupy scentralizowane maszyn , urządzeń, środków transportowych i innych rzeczy oraz wartości niematerialnych i prawnych /bez KSI/	<u>16 725,9</u>	<u>6 172,9</u>	<u>36,9%</u>
V. Zakupy scentralizowane maszyn , urządzeń i innych rzeczy oraz wartości niematerialnych i prawnych dla KSI	<u>231 278,9</u>	<u>121 902,9</u>	<u>52,7%</u>
w tym : - umowa z GRI	121 900,0	100 772,5	82,7%
- sprzęt	101 378,9	21 130,4	20,8%
- sprzęt i oprogramowanie związane z ochroną informacji	8 000,0	0,0	0,0%
RAZEM	379 536,4	248 009,0	65,3%

W grupie I - zadania zmierzające do zwiększenia powierzchni netto - ujęto 35 zadań: 29 kontynuowanych i 6 nowych, na łączną kwotę 108 072,3 tys. zł. Wydatki na realizację zadań wyniosły do końca 2005 roku 98 140,3 tys. zł (90,8% planowanych środków) w tym:

- na roboty budowlano – montażowe - 82 186,1 tys. zł,
- na zakup działki lub nieruchomości - 4 337,9 tys. zł,
- na zakupy pierwszego wyposażenia - 8 202,7 tys. zł,

Jednym z zadań z grupy I była Budowa obiektu Centralnego Ośrodka Obliczeniowego i Centrali ZUS. Przewiduje ono wybudowanie na działce o powierzchni 32 945 m² obiektu Centralnego Ośrodka Obliczeniowego i Centrali ZUS o powierzchni netto 26 088,4 m².

W dniu 26 kwietnia 2005 r. Zarząd ZUS podjął uchwałę nr 28/2005 o powołaniu inwestora zastępczego do realizacji obiektu Centralnego Ośrodka Obliczeniowego i Centrali ZUS przy ul. Szamockiej.

W wyniku przeprowadzonego postępowania na pełnienie funkcji inwestora zastępczego przy budowie obiektu Centralnego Ośrodka Obliczeniowego i Centrali ZUS wybrana została firma Bud - Invent Sp. z o.o.

W listopadzie 2005 roku rozpoczęło się postępowanie o zamówienie publiczne w trybie przetargu ograniczonego na wybór generalnego wykonawcy Centralnego Ośrodka Obliczeniowego i Centrali ZUS przy ul. Szamockiej.

W grupie II - zadania nie zmierzające do zwiększenia powierzchni netto – realizowano 42 zadania, w tym 7 kontynuowanych i 35 nowych na łączną kwotę 6 844,9 tys. zł. Wydatki na

realizację zadań w 2005 roku wyniosły 6 106,8 tys. zł, co stanowiło 89,2% planowanych środków.

W 2005 roku zakończono realizację 24 zadań, mających na celu:

- poprawę warunków pracy i obsługi klientów,
- obniżenie kosztów eksploatacji budynków,
- dostosowanie obiektów do wymogów przepisów techniczno – sanitarnych,
- uregulowanie stanu prawnego nieruchomości ZUS.

W grupie III – zakupy niescentralizowane maszyn, urządzeń, środków transportowych i innych rzeczy oraz wartości niematerialnych i prawnych - zadania obejmowały zakupy mające na celu doposażenie jednostek organizacyjnych ZUS w sprzęt techniczny, zapewnienie bezpieczeństwa majątku i dokumentacji Zakładu oraz konieczność zwiększenia powierzchni archiwów i składnic dokumentów (oprogramowanie narzędziowe, urządzenia klimatyzacyjne, system telewizji przemysłowej, sprzęt komputerowy, regały przesuwne do archiwów itp). W ciągu roku wprowadzono do planu 394 zadania, co wynikało z konieczności pilnej realizacji zgłoszonych i uzasadnionych wniosków inwestycyjnych.

Środki przeznaczone na ten cel ustalone były na 16 614,4 tys. zł. Realizacja planu w tej grupie wyniosła 15 686,1 tys. zł., co w ujęciu finansowym wyniosło 94,4% planowanych środków, natomiast w ujęciu rzeczowym 99,6%.

Z 505 zadań przyjętych do realizacji, zakończono i rozliczono 503, z czego:

- w oddziałach ZUS z 448 zadań zrealizowano 447, z realizacji 1 zadania zrezygnowano ze względów technicznych,
- w Centrali Zakładu z 57 planowanych zadań zrealizowano 56, na 1 zadanie podpisano umowę z terminem realizacji luty 2006 r.

W grupie IV – zakupy scentralizowane maszyn, urządzeń, środków transportowych i innych rzeczy oraz wartości niematerialnych i prawnych (bez KSI) – na zakupy zaplanowano 16 725,9 tys. zł. Wydatki na realizację zakupów w tej grupie wyniosły 6 172,9 tys. zł, co stanowiło 36,9% planowanych środków. W ujęciu rzeczowym realizacja planu wyniosła 40,7%. Na 27 zadań planowanych w grupie IV do realizacji w 2005 roku:

- 16 zakończono i rozliczono,
- 11 zadań nie zostało zrealizowanych.

Wśród zrealizowanych zadań dokonano zakupów centralnych, kupując m.in.:

- samochody ciężarowe do 3,5 t (do 5 osób) – 15 sztuk,
- samochody typu furgon – 20 sztuk,

- telefaksy – 100 sztuk urządzeń na papier zwykły,
- drukarki do personalizacji laminowanych kart plastikowych oraz licencję na oprogramowanie do personalizacji kart – 50 szt. urządzeń wraz z oprogramowaniem.
- W grupie V – zakupy scentralizowane maszyn, urządzeń i innych rzeczy oraz wartości niematerialnych i prawnych dla KSI – plan obejmował środki w kwocie 231 278,9 tys. zł. Wydatki na realizację zadań wyniosły 121 902,9 tys. zł, co stanowiło 52,7% planowanych środków. W ujęciu rzeczowym realizacja planu liczona dla zadań zakończonych wynosiła 59,2%, natomiast liczona łącznie z zadaniami kontynuowanymi w ramach umów wieloletnich 83,8%.

W roku 2005 podjęto działania zmierzające do ograniczenia wydatków na cele administracyjne. Prace zmierzały do zmniejszenia kosztów w wytypowanych obszarach, które zostały opisane poniżej.

1. Obszar ubezpieczeń majątku Zakładu i środków transportu

W latach ubiegłych zadanie dotyczące ochrony ubezpieczeniowej majątku ZUS realizowały samodzielnie terenowe jednostki organizacyjne Zakładu. Z przeprowadzonej analizy stanu wynikało, że w całości ubezpieczane były tylko środki transportu, natomiast 22 oddziały nie ubezpieczały sprzętu elektronicznego od wszystkich ryzyk łącznie z kosztem odtworzenia utraconych danych, w 7 oddziałach nie ubezpieczano od ryzyka ognia i innych zdarzeń losowych, w 21 oddziałach nie ubezpieczano od ryzyka kradzieży z włamaniem i rabunku oraz od odpowiedzialności cywilnej deliktowej z tytułu prowadzonej działalności. Poniesione wydatki na ubezpieczenie w kolejnych latach kształtowały się następująco:

- 2002 r. - około 2,3 mln zł,
- 2003 r. - około 2,2 mln zł,
- 2004 r. - około 2,1 mln zł.

W 2005 r. po wprowadzeniu programu globalnego ubezpieczenia majątku i wyborze ubezpieczycieli w drodze przetargu dla całego Zakładu wydatkowano na ten cel kwotę ok. 2 mln zł. W omawianym roku cały majątek Zakładu posiadał pełną ochronę ubezpieczeniową oraz uzyskano znaczące oszczędności w wysokości zapłaconej składki ubezpieczeniowej w stosunku do planowanych na ten cel wydatków.

2. Obszar usług pocztowych

Podpisana 30 grudnia 2004 r. umowa Nr 830/2004 z Dyrekcją Generalną Poczty Polskiej o stosowaniu opustów umożliwiła, poprzez zastosowanie 10% opustu na przesyłki zwykłe

krajowe nadane w okresie od 1 lipca do 31 grudnia 2004 roku, zmniejszenie kosztów korespondencji nadanej w II półroczu 2004 roku o kwotę 3 511 400 zł.

Ponadto, w okresie całego 2004 roku były sukcesywnie udzielane przez Poczta Polską opusty na nadawaną korespondencję masową w CER (obecnie w Centrum Usług Pocztowych) w Warszawie w łącznej wysokości 2 088 811 zł.

Łącznie w 2004 r. Poczta Polska udzieliła Zakładowi opustu na kwotę 5 600 212 zł.

W roku 2005 Zakład na bazie podpisanej umowy wynegocjował opust w wysokości 12%, także w przypadku przesyłek masowych nadawanych przez Centralę ZUS w CUP w Warszawie. W roku tym uzyskano opust ogółem w wysokości 14 315 176 zł, w tym za przesyłki nadane w CUP 3 285 327 zł. Od października 2005 r. nastąpiło zmniejszenie nadawania przez oddziały Zakładu odcinków emerytalno-rentowych z powodu rezygnacji z wysyłania ich do świadczeniobiorców.

Oszczędności w kosztach obsługi pocztowej wyniosły z tego tytułu w IV kwartale 2005 roku około 13 mln zł.

Łączne oszczędności w obszarze usług pocztowych uzyskane w roku 2005 zamknęły się kwotą około 27,3 mln zł.

3. Obszar kosztów usług telekomunikacyjnych

Dzięki działaniom służb administracyjnych Zakładu, sukcesywnie z roku na rok koszty usług telekomunikacyjnych maleją. W latach 2003-2005 na świadczenie tych usług zostały wydatkowane następujące kwoty:

- w roku 2003 – około 29 mln zł,
- w roku 2004 – około 26,9 mln zł,
- w roku 2005 – około 24,9 mln zł.

Dotychczasowe działania w przypadku telefonii stacjonarnej ukierunkowano na:

- „plan sekundowy”, wprowadzany sukcesywnie w I półroczu 2005 roku, który pozwolił na uzyskanie oszczędności rzędu około 10% (przewidywane oszczędności mogą wynieść w skali roku około 2 mln zł),
- „telefonie konwergentną” mającą na celu przekierowywanie połączeń z telefonów stacjonarnych do sieci komórkowych. Podpisanie porozumienia w tej sprawie pozwoli obniżyć koszty w Zakładzie o około 15% w skali roku,

a w przypadku telefonii komórkowej na zmianę operatora.

W styczniu 2005 roku w drodze negocjacji został wybrany jeden operator na świadczenie usług telefonii komórkowej, z którym została podpisana generalna umowa o współpracy.

Pomimo niewielkiego wzrostu liczby telefonów komórkowych użytkowanych w sieci PTK Centertel, koszt poniesiony w roku 2005 z tego tytułu zmalał o 25% i wyniósł 3 mln zł.

5. SYSTEMY INFORMATYCZNE ZUS

1) realizacja umów o zaprojektowanie i wykonanie KSI z Generalnym Realizatorem Inwestycji

Tekst Jednolity z dnia 23 kwietnia 1998 roku Umowy zawartej w dniu 10 października 1997 roku o zaprojektowanie i wykonanie Kompleksowego Systemu Informatycznego dla Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz przekazanie do eksploatacji oprogramowania użytkowego w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych zmieniono kolejnymi aneksami:

- Aneksem nr 12 z dnia 01 czerwca 2005 r. - w zakresie Systemu wspomagania ekonomiki Zakładu przez zastosowanie uniwersalnego środowiska ERP oraz w zakresie Systemu wspomagania decyzji przez przeniesienie funkcjonalności wspomagającej proces analizy finansowo-księgowej, gospodarki materiałowej i środków trwałych do Systemu wspomagania ekonomiki Zakładu;
- Aneksem nr 13 z dnia 30 grudnia 2005 r - w zakresie specyfikacji wynagrodzeń za nadzór gwarancyjny, nadzór autorski i nadzór nad eksploatacją wstępną wykonywanych w ramach przekazania do eksploatacji KSI ZUS.

Zawarto Umowę uzupełniającą nr 5 TZ/390/04/05 w dniu 27 czerwca 2005 r., której przedmiotem jest modyfikacja, rozbudowa i konserwacja oprogramowania Kompleksowego Systemu Informatycznego oraz zrealizowanie usług i wykonanie dokumentacji projektowej związanych z wdrożeniem tych zmian w Centrali i terenowych jednostkach organizacyjnych Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Umowa ta ma charakter umowy "otwartej". Została zawarta do dnia 10 października 2007 r. Zawarcie długoterminowej Umowy otwartej z GRI miało przede wszystkim umożliwić modyfikację oprogramowania użytkowego KSI ZUS zgodnie z zaleceniami i terminami nałożonymi przez Ustawodawcę. Przedmiot umowy realizowany jest na podstawie zleceń składanych przez ZUS i przyjmowanych przez GRI. Przedmiot i warunki realizacji zlecenia są ustalane zgodnie z procedurami zarządzania projektem.

W ramach gwarantowanych Umową, bez dodatkowych opłat, możliwości wprowadzenia zmian w oprogramowaniu użytkowym w zakresie funkcjonalnym elementów KSI w wymiarze nie przekraczającym 10% funkcji, zmodyfikowano 11 elementów.

2) inne działania związane z realizacją i funkcjonowaniem KSI ZUS

W analizowanym okresie Zawarto umowę nr TZ/390/20/2005 w dniu 15 listopada 2005 r. z ERNST & YOUNG AUDIT Sp. z o.o., której przedmiotem jest opracowanie i realizacja projektu "Zewnętrznego Kontrolera Jakości projektu Kompleksowego Systemu Informatycznego wdrażanego w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych" w Centrali ZUS.

Ponadto w dniu 28 grudnia 2005 r. została zawarta umowa nr TZ/390/90/05 z MF & Partners Consulting Firma Doradcza "Flasiński i Wspólnicy" Sp. z o.o., której przedmiotem jest wykonanie nadzoru nad wdrożeniem Systemu Wspomagania Ekonomiki Zakładu realizowanego w oparciu o zintegrowany system zarządzania klasy ERP.

3) funkcjonowanie pozostałych systemów informatycznych wspomagających wykonywanie zadań

W 2005 r. realizowano zadania związane z bieżącą eksploatacją systemów emerytalno – rentowych EMIR-SEKS/ADABAS i RENTIER-MANAGER/ADABAS we wszystkich Oddziałach ZUS.

Kontynuowano obsługę konserwacji i modyfikacji emerytalno-rentowych systemów informatycznych, których celem było uwzględnienie zmian legislacyjnych w sferze emerytur i rent zgodnie z umowami TZ/390/139/2003/2004 i TZ/390/140/2003/2004 z 20 maja 2004 roku.

Prowadzono prace związane z koordynacją eksploatacji systemów w Ośrodkach Obliczeniowych ROI i ZETO, związane z programowaniem potrzeb finansowych oddziałów ZUS w zakresie eksploatacji systemów.

W okresie sprawozdawczym kontynuowano realizację zadań związanych z utrzymaniem bieżącej eksploatacji systemów informatycznych ZUS (poza KSI) obsługujących sprawy dochodowo-zasiłkowe oraz wspomagających obszar ekonomiki Zakładu.

6. DZIAŁANIA KONTROLNE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych prowadzi działania kontrolne w następujących zakresach:

- kontrola płatników składek

- kontrola działalności własnej ZUS
- audyt wewnętrzny
- ochrona danych osobowych i informacji niejawnych

W ramach kontroli płatników składek - w 2005 roku przeprowadzono 60 456 kontroli oraz 11 028 postępowań wyjaśniających.

W trybie kontroli wykonano:

- 44 823 kontrole planowe,
- 15 633 kontrole doraźne.

Nieprawidłowości ujawniono w 38 806 kontrolach płatników składek, w tym wynik finansowy w 20 150 kontrolach. W 2005 roku odnotowano wzrost liczby kontroli zakończonych wynikiem finansowym o 30,3% w stosunku do 2004 roku oraz wzrost kwot ustalonych ogółem nieprawidłowości o 29 984 519,48 zł. Wśród kontroli, w których ustalono wynik finansowy, najwyższy odsetek, tj. 92,7% stanowiły kontrole planowe.

Na tle ustaleń kontroli - w 2005 roku sporządzono ogółem 1 565 wniosków, zawiadomień i informacji, które skierowano m.in. do sądów i policji w sprawach o wykroczenia, do prokuratury, do Państwowej Inspekcji Pracy, do Urzędu Kontroli Skarbowej, do Urzędów Skarbowych i Urzędów Pracy.

W ramach kontroli działalności własnej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w 2005 r. odbyły się kontrole kompleksowe, problemowe, koordynowane, sprawdzające i doraźne przeprowadzane przez Departament Rewizji Wewnętrznej i komórki kontroli wewnętrznej oddziałów oraz inspekcje przeprowadzane przez komórki organizacyjne Centrali Zakładu.

Kontrole kompleksowe przeprowadzone były w oddziałach: I O/ZUS w Warszawie, Poznaniu, Zabrzu, Opolu, Gorzowie Wielkopolskim, Rybniku, Częstochowie i Płocku. We wszystkich oddziałach poddano kontroli ich podstawową działalność z wyłączeniem spraw z zakresu orzecznictwa lekarskiego – ubezpieczenia, składki i realizację dochodów, ustalanie uprawnień i wypłaty świadczeń z ubezpieczeń społecznych, naliczanie kapitału początkowego, sprawy pracownicze, problematykę finansowo-księgową, administracyjno-gospodarczą oraz obsługę informatyczną. W 5 oddziałach skontrolowano również realizację zadań budowlanych i remontowych oraz zamówienia publiczne.

W ramach kontroli problemowych dokonano kontroli :

- przestrzegania przyjętych zasad i procedur testowania i wdrażania nowego oprogramowania oraz nowych wersji eksploatowanego oprogramowania – w 2 oddziałach (zakończenie kontroli rozpoczętej w 2004 r.);
- prawidłowości dokonywania zwrotów nadpłaconych składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe pracownikom, których roczna podstawa wymiaru składek przekroczyła kwotę trzydziestokrotności przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w roku kalendarzowym – w 12 oddziałach;
- prawidłowości realizacji procedur kontroli finansowej przez terenowe jednostki organizacyjne w zakresie 5% wydatków – w 11 oddziałach;
- zasadności, prawidłowości i terminowości realizacji ustawy z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej oraz przepisów wykonawczych – w 15 oddziałach;
- prawidłowości postępowania w sprawach wniosków o wypłaty zasiłków chorobowych lub macierzyńskich po krótkim okresie ubezpieczenia dla ubezpieczonych o wysokich podstawach wymiaru składek – w 6 oddziałach;
- przestrzegania zasad, metod i procedur okresowej weryfikacji wiarygodności informacji i danych zgromadzonych w systemie KSI – w 2 oddziałach oraz w Departamencie Rejestrów Centralnych i w Centralnym Ośrodku Obliczeniowym;
- prawidłowości realizacji procedur dotyczących wykorzystania sieci teleinformatycznej ZUS – w 2 oddziałach oraz w Centralnym Ośrodku Obliczeniowym i w Departamencie Ochrony Informacji;
- skuteczności zastosowanych mechanizmów weryfikacji błędów w dokumentach przesyłanych elektronicznie oraz terminowości przetwarzania otrzymanych dokumentów i generowania raportów – w 2 oddziałach oraz w Centralnym Ośrodku Obliczeniowym i w Departamencie Zasilania Informacyjnego;
- przestrzegania przyjętych zasad, metod i procedur zarządzania dokumentacją systemów informatycznych ze szczególnym uwzględnieniem przestrzegania kryteriów jakości tworzonej dokumentacji – w 2 oddziałach oraz w Centralnym Ośrodku Obliczeniowym;
- prawidłowości zarządzania eksploatacją systemów informatycznych w jednostkach organizacyjnych – w 2 oddziałach;
- prawidłowości działań zmierzających do zapewnienia ciągłości funkcjonowania systemów informatycznych – w 2 oddziałach.

W 2005 przewidziano przeprowadzenie pięciu kontroli problemowych koordynowanych:

- prawidłowość postępowania terenowych jednostek organizacyjnych Zakładu w zakresie realizacji pomocy publicznej, ze szczególnym uwzględnieniem postanowień ustawy z dnia 30.04.2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz. U. nr 123, poz.1291) i przepisów wykonawczych,
- prawidłowość stosowania procedury rozliczania usług świadczonych przez ZETO,
- prawidłowość postępowania przy ustalaniu kapitału początkowego,
- przestrzeganie zasad ochrony danych osobowych przez pracowników przetwarzających dane osobowe i administratorów bezpieczeństwa informacji w systemach informatycznych Zakładu.

Kontrole zostały przeprowadzone przez pracowników wydziałów kontroli wewnętrznej oddziałów Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na podstawie programów opracowanych przez Departament Rewizji Wewnętrznej.

Wydziały kontroli wewnętrznej oddziałów ZUS przeprowadziły łącznie 1 819 kontroli w komórkach organizacyjnych oddziałów i inspektoratów (o 131 mniej niż w 2004 roku).

W zakresie dochodów i rozliczeń przeprowadzono 512 kontroli. Najczęściej kontrolowano sprawy z zakresu prowadzenia egzekucji własnej i administracyjnej, prawidłowość naliczania i wypłaty prowizji z tytułu czynności egzekucyjnych, a także prawidłowość i terminowość poświadczania okresów ubezpieczenia i podstaw wymiaru składek, wydawanie zaświadczeń o niezaleganiu z opłacaniem składek oraz sprawy z zakresu ulg i umorzeń.

W pionie emerytalno-rentowym przeprowadzono 521 kontroli. Tematyką najczęściej podejmowaną w tym zakresie była prawidłowość i terminowość przyznawania oraz wypłaty świadczeń emerytalno-rentowych pierwszorazowych i zamiennych (w tym rent socjalnych), naliczanie kapitału początkowego, przyczyny powstawania nadpłat i niedopłat świadczeń zawinionych przez pracowników ZUS, prawidłowość naliczania odsetek za opóźnienia w wypłacie świadczeń oraz rozliczanie, zawieszanie i zmniejszanie świadczeń w związku z dochodem uzyskiwanym przez świadczeniobiorców.

W zakresie świadczeń krótkoterminowych, gdzie przeprowadzono 304 kontrole, głównie kontrolowano prawidłowość i terminowość ustalania uprawnień i wypłaty zasiłków chorobowych, macierzyńskich i wychowawczych oraz rodzinnych i pielęgnacyjnych dla pracowników i osób prowadzących działalność pozarolniczą (także dla pracowników własnych).

Kontrolowano również wypłacanie zasiłków pogrzebowych zarówno przez Wydziały Zasiłków, jak i komórki emerytalno – rentowe.

W pozostałych komórkach organizacyjnych przeprowadzono 482 kontrole.

Kontrole w 66,8% były wynikowe. Łączny wynik finansowy przeprowadzonych kontroli wyniósł 28 004,7 tys. zł.

Komórki organizacyjne Centrali ZUS przeprowadziły w 2005 r. w ramach nadzoru 159 inspekcji we właściwych komórkach organizacyjnych terenowych jednostek organizacyjnych Zakładu. Tematyka przeprowadzonych inspekcji była zróżnicowana – m.in. realizacja zadań przez komórki orzecznictwa lekarskiego, realizacja zadań w zakresie kierowania ubezpieczonych na rehabilitację leczniczą w ramach prewencji rentowej ZUS, prawidłowość wydawania decyzji emerytalno – rentowych, wypłaty zasiłków, sprawy kadrowo – szkoleniowe i socjalne, zasady i tryb przeprowadzania kontroli płatników składek, dochodzenie należności, obsługa klientów, weryfikacja przyjmowanych dokumentów rozliczeniowych, rzetelność sporządzania sprawozdań statystycznych, remonty obiektów. Na tle ustaleń i wyników inspekcji wydawane były stosowne zalecenia dla sprawdzanych komórek organizacyjnych.

Zadania audytu wewnętrznego prowadzone są na podstawie rocznego planu audytu wewnętrznego, opracowywanego zgodnie z ustawą z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2003 r. Nr 15 poz. 148 z późniejszymi zmianami), rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2002 r. w sprawie szczegółowego sposobu i trybu przeprowadzania audytu wewnętrznego (Dz. U. Nr 111 poz. 973) oraz w oparciu o metodologię wskazaną przez Ministerstwo Finansów. Zgodnie z przedmiotowym planem zrealizowano w 2005 roku:

- 7 zadań audytowych,
- czynności sprawdzające do 2 zadań audytowych, przeprowadzonych w 2004 r.

Tematy zadań audytowych zrealizowanych w 2005 r. były następujące:

1. „System zakupów scentralizowanych”,
2. „Proces ustalania uprawnień i wypłaty świadczeń z ubezpieczenia wypadkowego”,
3. „System rozliczeń finansowych między ZUS a NFZ z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne”,
4. „Procedura ustalania kapitału początkowego”,
5. „Zarządzanie płynnością finansową ZUS”,
6. „System ustalania i egzekwowania należności państwowych funduszy celowych”,
7. „Dysponowanie rzeczowym majątkiem Zakładu”.

Podstawowym celem wymienionych powyżej zadań audytowych było dokonanie niezależnej i obiektywnej oceny badanego obszaru w celu dostarczenia kierownictwu Zakładu Ubezpieczeń Społecznych racjonalnego zapewnienia, że:

- przyjęte w Zakładzie procedury wewnętrzne są zgodne z przepisami powszechnie obowiązującymi,
- funkcjonujący system kontroli wewnętrznej gwarantuje zgodny z zasadami zawartymi w procedurach i prawidłowo zorganizowany sposób funkcjonowania badanego obszaru,
- ustanowione mechanizmy systemu kontroli wewnętrznej są skuteczne i przestrzegane.

W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w badanym systemie celem zadania było przedstawienie uwag i wniosków prowadzących do usunięcia uchybień oraz propozycji dotyczących usprawnienia badanego systemu.

Podczas realizacji zadań audytowych w roku 2005 badaniem objęto 29 jednostek terenowych ZUS (w których przeprowadzono 39 czynności audytowych) oraz 8 komórek organizacyjnych Centrali ZUS (w których przeprowadzono 9 czynności audytowych).

W wyniku realizacji zadań audytowych audytorzy wewnętrzni przedstawili łącznie 74 uwagi i wnioski w sprawie usunięcia stwierdzonych uchybień. Sformułowane przez audytorów wewnętrznych uwagi i wnioski miały na celu m.in.:

- usprawnienie systemu zakupów scentralizowanych poprzez uszczegółowienie, ujednolicenie i uaktualnienie procedur wewnętrznych,
- wzmocnienie systemu kontroli wewnętrznej w procesie ustalania uprawnień i wypłaty świadczeń na etapie określania funduszu, z którego finansowane jest dane świadczenie,
- skrócenie okresów, za jakie ZUS pobiera koszty poboru i ewidencjonowania składek na ubezpieczenie zdrowotne,
- zwiększenie efektywności procesu ustalania kapitału początkowego,
- poprawę efektywności wykorzystania środków pieniężnych ZUS poprzez lepsze oszacowanie dziennego limitu wydatków każdego z oddziałów i zabezpieczenie środków na bieżącą działalność ZUS w wysokości przewidywanego rzeczywistego wykorzystania,
- uaktualnienie procedur w zakresie sporządzania dokumentów ubezpieczeniowych przez ZUS, w zakresie przeksięgowania nadpłat pomiędzy kontami płatników i funduszami celowymi,
- usprawnienie procesu ustalania stanu należności z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne poprzez ulepszenie aplikacji interakcyjnych,

- zapewnienie prawidłowego obiegu i kontroli dokumentów finansowych dotyczących zwrotów nienależnie opłaconych składek oraz przeksięgowania nadpłat pomiędzy kontami płatników,
- zwiększenie funkcjonalności używanych aplikacji interakcyjnych dotyczących dochodów,
- ujednoczenie procesu dysponowania rzeczowym majątkiem w ZUS oraz uaktualnienie uregulowań wewnętrznych w zakresie inwentaryzacji i likwidacji środków trwałych.

Z kolei działania kontrolne w zakresie ochrony danych osobowych i informacji niejawnych w 2005 r. skupione były na realizacji zadań w następujących podstawowych obszarach:

- działania mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa informacji gromadzonych, przetwarzanych, przesyłanych i wydawanych przez Zakład,
- działania w zakresie zapewnienia ochrony fizycznej.
- kontrola działalności własnej,

W zakresie przedsięwzięć dotyczących działań mających na celu zapewnienie bezpieczeństwa informacji gromadzonych, przetwarzanych, przesyłanych i wydawanych przez Zakład dokonano następujących czynności:

- opracowano oraz uzgodniono z właściwymi komórkami organizacyjnymi Centrali Zakładu dokumenty polityki bezpieczeństwa systemów informatycznych służących do przetwarzania danych osobowych;
- opracowano program szkolenia wstępnego w zakresie ochrony informacji oraz programy szkoleń doskonalących kadry kierowniczej,
- opracowano i przesłano do realizacji przez oddziały ramowy plan ochrony informacji niejawnych w oddziale,
- wszczęto postępowanie o zamówienie publiczne na dostawę i wdrożenie w ZUS oprogramowania badającego bezpieczeństwo sieci teleinformatycznej ZUS – terenowe jednostki organizacyjne, w trybie przetargu nieograniczonego,
- eksploatowano oprogramowanie audytujące bezpieczeństwo platformy systemowej Windows w Centrali Zakładu;
- w sposób ciągły prowadzono analizę zapisów zgromadzonych w podsystemie audytu KRSE,
- w ramach funkcjonowania wewnętrznej infrastruktury klucza publicznego utworzono 18601 kont w Katalogu Korporacyjnym, spersonalizowano 11215 kart elektronicznych, przeprogramowano 6679 kart elektronicznych,

- w sposób ciągły prowadzono kontrolę użytkowników sieci Internet,

7. *BADANIA I ANALIZY STATYSTYCZNE*

Zaspokajając potrzeby informacyjne w zakresie planowania, zarządzania oraz nadzoru nad jednostkami terenowymi Zakładu, a także realizując zadania w zakresie popularyzacji informacji statystycznych z dziedziny ubezpieczeń społecznych, Zakład zajmował się gromadzeniem i analizowaniem danych w ramach szeroko rozumianych badań statystycznych, ich publikacją oraz opracowywaniem prognoz i analiz aktuarialnych.

W ramach bieżącej sprawozdawczości, prowadzonej na podstawie informacji pozyskiwanych z oddziałów ZUS i zasobów KSI, zawierającej informacje o ubezpieczeniach społecznych i działalności Zakładu opracowywano w formie periodycznych publikacji biuletyny statystyczne o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego oraz informację o realizacji zadań przez oddziały ZUS. Ponadto, zaspokajając bieżące potrzeby informacyjne instytucji zewnętrznych opracowywano dane statystyczne m.in. dla zainteresowanych ministerstw, Głównego Urzędu Statystycznego, Sejmu i Senatu.

W 2005 r. z zakresu statystyki bieżącej przeprowadzono w szeregu oddziałach ZUS inspekcje instruktazowo-kontrolne dotyczące poprawności i rzetelności sporządzania informacji statystycznych odnośnie m.in. wypłaty świadczeń długoterminowych i krótkoterminowych, przymusowego dochodzenia składek i należności pochodnych, realizacji wniosków w sprawach emerytur i rent.

Realizując zaplanowane na 2005 r. zadania, rozpoczęto i prowadzono następujące badania statystyczne:

- przyczyny powstawania niezdolności do pracy na podstawie orzeczeń wydanych przez lekarzy orzeczników w 2005 r.,
- renty z tytułu niezdolności do pracy spowodowane wypadkami przy pracy oraz chorobami zawodowymi przyznane w 2005 r.,
- badanie ubezpieczonych poddanych rehabilitacji leczniczej w ramach prewencji rentowej ZUS w 2003 r. po upływie 2 lat od jej zakończenia,
- orzeczenia ustalające procentowy uszczerbek na zdrowiu wydane w 2005 r.,
- struktura emerytów i rencistów według wysokości świadczeń w kwietniu 2005 r.,
- przygotowano organizacyjnie i merytorycznie badanie dotyczące okresu pobierania emerytur i rent.

Wyżej wymienione badania prowadzono w oparciu o dane z baz systemów informatycznych bądź dane z ankiet wypełnianych przez pracowników w oddziałach ZUS.

W obszarze prognoz i analiz aktuarialnych opracowano kolejną wersję modelu prognostycznego. Na jego podstawie opracowano 5-letnią prognozę sytuacji finansowej FUS na lata 2007-2011. Ponadto opiniowano projekty ustaw dotyczących ubezpieczeń społecznych i szacowano skutki finansowe proponowanych zmian w dłuższych horyzontach czasowych, wykorzystując do tego celu budowane ad hoc modele symulacyjne. W celu prowadzenia szczegółowych analiz i prac prognostycznych utworzono statystyczną bazę danych o emerytach i rencistach, którym ZUS wypłaca świadczenia.

Na podstawie badań przeprowadzonych w 2004 r. oraz prac analityczno-prognostycznych Departament opracował i wydał w 2005 r. następujące publikacje:

- „Orzecznictwo lekarskie o niezdolności do pracy w 2004 roku”
- „Orzeczenia ustalające procentowy uszczerbek na zdrowiu wydane w 2004 r.”
- „Renty z tytułu niezdolności do pracy oraz renty rodzinne przyznane w 2004 roku z powodu wypadków przy pracy, w drodze do pracy lub z pracy oraz chorób zawodowych”
- „Ubezpieczeni poddani rehabilitacji leczniczej w ramach prewencji rentowej ZUS w 2003 roku.” (w okresie 12 – m-cy od zakończenia rehabilitacji).
- „Ważniejsze informacje z zakresu ubezpieczeń społecznych w 2004 r.”
- „Emerytury i renty górnicze w 2004 r.”
- „Emerytury i renty nauczycieli w 2004 r.”
- „Emerytury i renty przyznane w 2004 r.”
- „Emerytury i renty osób prowadzących działalność gospodarczą w 2004 r.”
- „Wybrane informacje statystyczne z zakresu orzecznictwa lekarskiego i rent z tytułu niezdolności do pracy w 2004 r.”
- „Przestrzenne zróżnicowanie współczynników częstości orzekania o niezdolności do pracy w 2004 r.”
- Prognoza wpływów i wydatków FUS na lata 2007-2011.

8. POPULARYZACJA WIEDZY Z ZAKRESU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

W ramach popularyzacji wiedzy o ubezpieczeniach społecznych przygotowywano dla mediów publikacje prasowe, informacje prasowe oraz komunikaty prasowe. W 2005 r. przygotowano ponad 50 tego typu publikacji.

Przekazywanie informacji na temat działalności ZUS i ubezpieczeń społecznych następowało poprzez codzienne kontakty z dziennikarzami mediów ogólnopolskich i lokalnych, którym udzielano wyjaśnień zarówno pisemnie, jak i w kontaktach bezpośrednich. W miarę zapotrzebowania mediów organizowano również dyżury telefoniczne ekspertów ZUS. Przeprowadzono także dużą akcję medialną poświęconą nowej wersji programu komputerowego Płatnik – umieszczając płytę z tym programem w dwóch ogólnopolskich dziennikach: „Rzeczpospolitej” i „Gazecie Prawnej”.

W 2005 roku odbyły się trzy konferencje prasowe Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

W analizowanym okresie roku służby prasowe Centrali uczestniczyły w realizacji dwóch programów telewizyjnych, emitowanych w I programie TVP. Łącznie wyprodukowano i wyemitowano 24 odcinki programu „ZUS radzi” skierowanego do płatników składek i ubezpieczonych oraz 24 odcinki programu „Kiosk przy Wspólnej”, przeznaczonego głównie dla emerytów i rencistów. W programach omawiano aktualne zagadnienia ubezpieczeniowe i wyjaśniano wątpliwości widzów związane ze zmianami przepisów ubezpieczeniowych.

W roku sprawozdawczym wiedzę o ubezpieczeniach społecznych popularyzowano również w serwisach internetowych Zakładu. Podstawowy serwis <http://www.zus.pl> systematycznie aktualizowano i wzbogacano o nowe informacje, szczególnie w działach; Aktualności, Bieżące wyjaśnienia komórek merytorycznych, Poradniki, Informatory.

W ramach działalności wydawniczej opublikowano 57 pozycji nieperiodycznych o łącznym nakładzie 1 672 980 egzemplarzy oraz 6 periodyków o łącznym nakładzie 86 750 egzemplarzy.

Wydawnictwa nieperiodyczne w formie broszur, poradników i ulotek przedstawiały obowiązujące przepisy i zasady wypłaty świadczeń. Adresowane były one do pracowników i klientów Zakładu.

W ramach pozycji periodycznych w 2005 r. wydawano:

- miesięcznik „Z życia ZUS”, przeznaczony dla pracowników Zakładu. Na łamach miesięcznika prezentowano zagadnienia dotyczące zmian w przepisach z zakresu ubezpieczeń społecznych oraz informacje o bieżącej pracy Zakładu, zamieszczając relacje z narad konferencji i szkoleń. Wydano 11 numerów miesięcznika, w tym 1 numer łączony;
- miesięcznik „Ubezpieczenia Społeczne”, publikujący artykuły i polemiki poświęcone historii i aktualnym problemom organizacji, finansowania oraz uregulowań prawnych

ubezpieczeń społecznych w Polsce i na świecie. Wydano 11 numerów miesięcznika, w tym 1 numer łączony;

- kwartalnik „Biuletyn Informacyjny ZUS”, zawierający podstawowe akty prawne, informacje i komunikaty, wyjaśnienia komórek Zakładu, aktualne wysokości świadczeń, składek oraz wykaz adresów oddziałów ZUS. Wydano 4 numery kwartalnika;
- kwartalnik „Prewencja i Rehabilitacja”, poświęcony szeroko pojętej tematyce prewencji wypadkowej i rentowej. Wydano 4 numery kwartalnika.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych udostępnia klientom informacje dotyczące ubezpieczeń społecznych oraz bieżącej działalności ZUS również poprzez własne serwisy internetowe.

Dla usprawnienia realizacji zadań ustawowych w 2005 r. oraz w oparciu o wymagania i oczekiwania użytkowników rozbudowano serwisy internetowe ZUS w następujących zakresach:

- zmodernizowano serwis e-inspektorat.zus.pl poprzez usprawnienie systemu wyszukiwania informacji,
- w serwisie informacyjnym przeznaczonym dla użytkowników telefonów komórkowych, udostępniono usługę polegającą na wyszukiwaniu właściwej jednostki ZUS na podstawie podawanych przez klienta nazwy miasta lub gminy,
- wykonano systemem informatyczny, wspomagający publikację w Internecie przygotowywanych przez jednostki terenowe ogłoszeń o prowadzonym przez jednostki ZUS naborze pracowników.

W ramach popularyzacji wiedzy o serwisach internetowych zaktualizowano ulotkę „ZUS w internecie”. Ponadto, opracowano ulotkę dla płatników składek „Co nowego w przekazie elektronicznym”.

9. WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA

Współpraca międzynarodowa prowadzona przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych w 2005 roku polegała przede wszystkim na:

- współpracy dwustronnej z instytucjami zabezpieczenia społecznego innych państw.

W ramach podpisanego protokołu / porozumienia o współpracy przedstawiciele ZUS spotkali się w 2005 roku z delegacjami Niemieckich Ubezpieczeń Emerytalno-Rentowych, Państwowego Funduszu Ubezpieczeń Społecznych Litwy (SODRA), Funduszu Emerytalno-Rentowego Rosji, Centralnej Administracji Ubezpieczenia Emerytalnego Węgier oraz Narodowego Instytutu Ubezpieczeń Społecznych Bułgarii.

Dwustronne kontakty z zagranicznymi instytucjami zabezpieczenia społecznego dotyczyły głównie realizacji międzynarodowych umów i porozumień dotyczących zabezpieczenia społecznego oraz rozporządzeń wspólnotowych. W ramach polsko – niemieckiej współpracy Zakład Ubezpieczeń Społecznych był ponadto organizatorem oraz uczestnikiem Dni Poradnictwa:

- przygranicznego: Słubice, Frankfurt na Odrę, Zgorzelec, Görlitz
- międzynarodowego: Düsseldorf, Wrocław.

W 2005 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych podpisał protokoły o współpracy z trzema nowymi instytucjami – Agencją Ubezpieczeń Społecznych Łotwy, Narodową Kasą Ubezpieczeń Społecznych Mołdawii i Państwowym Funduszem Ochrony Socjalnej Azerbejdżanu.

W okresie sprawozdawczym miały miejsce również spotkania z instytucjami zabezpieczenia społecznego państw, z którymi Zakład nie ma podpisanego porozumienia o współpracy. Do państw tych należały: Szwecja, Czechy oraz Wielka Brytania.

- członkostwie Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w organizacjach międzynarodowych zrzeszających instytucje zabezpieczenia społecznego krajów całego świata. Zakład współpracuje przede wszystkim z ISSA – Międzynarodowym Stowarzyszeniem Zabezpieczenia Społecznego oraz ESIP – Europejską Platformą Ubezpieczenia Społecznego. Współpraca polegała głównie na organizacji oraz uczestnictwie w seminariach oraz konferencjach związanych z tematyką zabezpieczenia społecznego. W 2005 roku ZUS zorganizował we współpracy z ISSA seminarium na temat rent z tytułu niezdolności do pracy, w którym udział wzięli przedstawiciele ISSA i ILO (Międzynarodowa Organizacja Pracy), instytucji zabezpieczenia społecznego Holandii i Kanady, przedstawiciele Sejmu i Senatu RP, Ministerstwa Polityki Społecznej, Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Gospodarki i Pracy, a także partnerzy społeczni oraz przedstawiciele KRUS. Ponadto delegacje Zakładu brały udział m.in. w następujących spotkaniach:
 - seminarium zorganizowane przez Radę Europy i ISSA oraz władze Bośni i Hercegowiny nt. „Instrumenty koordynacyjne w dziedzinie zabezpieczenia społecznego” w Sarajewie,
 - konferencja w Moskwie, której tematem było zastosowanie technologii informacyjnych w ubezpieczeniach społecznych,

- konferencja w Baku (Azerbejdżan) na temat ochrony socjalnej pracowników migrujących, zorganizowana wspólnie przez ISSA i Państwowy Fundusz Ochrony Socjalnej Republiki Azerbejdżanu,
- posiedzenie Biura ISSA - 14 i 15 września w Genewie,
- Międzynarodowa Konferencja poświęcona inwestowaniu w ramach systemu zabezpieczenia społecznego – Merida 27-28 września,
- organizowana przez ESIP konferencja na temat zastosowania nowych technologii w celu podnoszenia sprawności stosowania przepisów dot. koordynacji zabezpieczenia społecznego przez urzędników Unii Europejskiej,
- kwartalne spotkania robocze członków ESIP,
- XIV Konferencja Bałtycka w Visby (Szwecja) na temat finansowania świadczeń emerytalnych z kapitałowych systemów ubezpieczeniowych.

Jednocześnie Zakład Ubezpieczeń Społecznych opracował i wydał materiały informacyjne, dotyczące głównie realizacji umów międzynarodowych w zakresie ubezpieczenia społecznego.

*Opracowano w Gabinetzie Prezesa
na podstawie materiałów komórek organizacyjnych Centrali ZUS*